І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 1-го СЕРПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, AUGUST 1, 1957 No. 146. VOL. LXIV.

КОМІСІЯ ОБМЕЖУЄ ПОВНОВЛАСТІ ПРЕЗИДЕНТА В СПРАВІ АТОМУ

КОНГРЕСОВА КОМІСІЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА ПОБУДОВУ АТОМОВИХ ЕЛЕКТРІВЕНЬ, АЛЕ ПРОТИВИТЬСЯ, ЩОБ ПРЕЗИДЕНТ МІГ ПРИЗНАЧАТИ НЕОБМЕЖЕНУ КІЛЬКІСТЬ АТОМОВИХ МАТЕРІЯЛІВ МІЖНАРОДНІЙ АГЕНЦІЇ

Вашингтон. — спільна Конгресова Комісія Атомової Енергії виступила проти урядових плянів в справі атомової енергії в ЗДА і закордоном. Вона погодилася на дещо змінений урядовий плян про побудову урядових електрівень в цій країні. Але одночасно ця комісія обмежила повновласть Президента призначати необмежену кількість атомових матеріялів для Міжнародної Агенції Атомової Енергії, як це проєктував Айзенгавер. Ухвали Конгресової Комісії Атомової Енергії свідчать про те, що вона не погоджується з урядовою Комісією Атомової Енергії, яку очолює адмірал Луїс Л. Стравс. Уряд пропонував, щоб атомові електрівні будували приватні фірми, а уряд тільки допомагав би їм в тому, але демократичні члени конгресової комісії висловилися за те, щоб ті електрівні будував сам уряд. Уряд і республіканські члени Конгресу противляться цьому плянові і вони мають надію, що в повних палатах вдасться змінити ухвалу конгресової комісії, як це було і минулого року. Та гірше представляється справа з обмеженням повновластей Президента признавати атомові матеріяли для міжнародної агенції. ЗДА приступили до цієї агенції і вони повинні давати їй матеріяли як та країна, яка зробила найбільші поступи в продукції атому. Державний департамент заявив, що хоч і не погоджується з ухвалою комісії, то, можливо, співпраця ЗДА з Міжнародною Агенцією Атомової Енергії, не буде внеможливлена, бо Президент все ж таки матиме можливість призначити деяку кількість атомових матеріялів цій міжнародній агенції. Голосуючи по чисто партійній лінії, демократичні члени Спільної Конгресової Комісії Атомової Енергії призначили 58,000,-000 долярів на те, щоб уряд приспішив побудову атомових реакторів. За ці гроші уряд мав би збудувати дві атомові електрівні, одну за 40,000,000 долярів, а другу за 15,000,000. За 3,000,000 долярів уряд мав би збудувати реактор, який продукував би плютоній для продукції зброї і, можливо, також і енергію для огрівання. Демократи проєктують, щоб уряд збудував кілька атомових електрівень для сільських районів. Уряд мав би пробити контракти з приватними фірмами, щоб вони працювали для нього.

Конгресмени проти реформи бюджету

Вашингтон. — Група демократичних і республіканських конгресменів поза кулісами веде агітацію за тим, щоб Конгрес не ухвалив цього року бюджетової реформи, запропонованої Комісією для Реорганізації Виконної Частини Уряду, яку очолював колишній президент Гувер. Уряд президента Айзенгавера висловлювався досі за тією реформою бюджетування, але тепер голова Бюджетової Комісії в Палаті Репрезентантів конгресмен Кларенс Кенон твердить, що Президент не буде підтримувати того проєкту комісії Гувера. Комісія Гувера хотіла б, щоб Конгрес мав дійсну контролю над федеральним бюджетом. Вона пропонує, щоб Конгрес кожного року ухвалював федеральні видатки на один рік, а не так, як це тепер буває, що ухвалюється не бюджет на один рік, тільки видатки на кілька років наперед, і внаслідок цього уряд може видавати більше в одному році, ніж призначить Конгрес. Президент Айзенгавер мав заявити респ у блі канським конгресменам, що Тейберові, що він не є добре поінформований про цей законопроєкт. Комісія Гувера змагала до того, щоб зробити якнайбільші ощадності в федеральних видатках. Але після цієї заяви конгресмена Тейбера секретар Білого Дому Джеймс С. Гагерті сказав журналістам, що президент Айзенгавер не змінив свого становища і надалі підтримує проєкт комісії Гувера, як це він кілька разів давніше заявляв. Коли б здійснили проєкт комісії Гувера, то держава скарбниця могла б річно заощадити коло трьох більйонів долярів.

1,702,000 долярів на побудову „літаючих джіпів"

Вашингтон. — Комана армії підписала три контракти на суму 1,702,000 долярів на побудову „літаючих джіпів". Ці контракти підписано з фірмами: „Корпорація Аерофізікс Девелопмент" в Санта Барбара в Каліфорнії ($388,-000), „Корпорація Крайслер", в Дітройті ($661,000) і „Корпорація П'ясецкі Еркрафт в Филаделфії" ($653,000). Ці суми призначені на пляну-вання, конструкцію і випробування джіпів із крилами, при допомозі яких ті машини могли б літати в повітрі зі швидкістю 50 миль на годину з тягаром 1,000 фунтів (зброї або воєнного вирядy). Представник армії заявив, що „літаючі джіпи" стали близькими до реалізації, від коли винайдено окремі переставні пропелери. Якщо вдасться випродукувати „літаючі джіпи", тоді армія замовить „повітряні тягарові авта".

В АМЕРИЦІ

● **Повітовий лікар** у Сан Дієго в Каліфорнії повідомляє, що в тому повіті досі було 12,-000 випадків азійської інфлюенци, з того 7,000 між військом, а решта між цивільним населенням. 4 особи з-поміж цивілістів померли, внаслідок комплікацій.

● **Віце-президент** республіки Панама, Тамістоклес Діяз, відмовився зізнавати в Конґресі, покликаючись на 25-ий пункт конституції, подібний до п'ятої поправки в американській конституції, згідно з якою свідок може не відповідати, якщо його відповідь може бути обернена проти нього.

● **З Ню Йорку** відплило до Европи 560 студентів у віці 17—19-ох років, які впродовж року студіювали в ЗДА. Зібравшись на кораблі, вони співали „рок енд ролл" та інші модні американські пісні. 18-річна французька студентка сказала репортерам: „На мою думку, тут є більший комфорт в щоденному житті, як у нас, і людям живеться легше. Ми часто не розуміємо американців, бо нам, европейцям, важко розуміти народ, який одночасно є ідеалістичним і матеріялістичним".

● **Індіяни** зі стейту Каліфорнії вимагають відшкодування за ті землі, які були їх власністю до 1852 року, коли туди прийшли перші білі люди. Вони самі не знають, скільки це відшкодування мало б виносити, і чи ту землю, яка тепер творить Каліфорнію, треба оцінювати за нинішнім курсом чи за курсом з-перед 100 років. Створена для розв'язання тої справи комісія твердить, що індіяни з теперішньої Каліфорнії не мають взагалі права на відшкодування.

ЗДА матимуть вже в 1960 році атомовий торговельний корабель

Вашингтон. — На дискусійному вечорі, влаштованому Комісією Атомової Енергії та Морською Адміністрацією, керівник останньої Кларенс Г. Морз поінформував присутніх про плян збудування першого атомового торговельного корабля. Праці над конструкцією цього модерного корабля почнуться вже весною 1958 року і він буде готовий до плавби в 1960 році. Його збудування, це перший крок до майбутньої атомової торговельної фльоти. Проєктований корабель матиме 21,-000 тонн місткости і могтиме проходити 350,000 миль без поновного атомового наснаження, значить, могтиме відбувати свої подорожі на протязі трьох років. Матиме цей корабель яких 600 стіп довжини і крім вантажу матиме можливість примістити в люксусових кабінах ще 60 пасажирів. Буде порушуватися цей корабель з допомогою реактора і двох турбін, які продукуватимуть енергію 22,000 кінських сил. Плистиме він 20 вузлів значить, з такою скорістю, як модерні пасажирсько-вантажні кораблі. Збудовання цього атомового торговельного корабля коштуватиме 42,500,000 долярів. Після закінчення його побудови він відбуде перші плавби на американських водах, потому вирушить в навколосвітню подорож, і вкінці буде введений у нормальну торговельну службу. Керівник Морської Адміністрації Морз заявив, що доба атомової торговельної фльоти близька, як могло б це сьогодні здаватися.

Сенатор Морс спротивився перервати дискусію над законопроєктом про громадянські права

Вашингтон. — Провідники обох партій сенатор Линдон Б. Джансон від демократів і сенатор Вільям Ф. Новленд від республіканців погодилися були в тому, щоб на два дні заключити „перемир'я" в справі боротьби за законопроєкт про громадянські права та під час того прийняти інші законопроєкти, які повинні б бути ухвалені якнайскорше з огляду на те, що деякі урядові агенції не мають ухваленого бюджету, хоч фінансовий рік почався 1-го липня. До такого рішення Сенату треба згоди всіх сенаторів. Але демократичний сенатор з Орегону Вейн Морс спротивився цій пропозиції і він один не допустив до того, щоб Сенат перервав наради над законопроєктом про громадянські права. В Сенаті будуть продовжуватись дебати над проєктом закону про оборону громадянських прав. Сенатор Новленд, як провідник більшости сенаторів, які підтримують урядовий законопроєкт, заявляється за те, щоб Сенат відкинув поправку про те, щоб судили за провини проти порушення права голосу суди присяжних, а не звичайні федеральні суди, як це є в урядовому проєкті. Над цією справою має відбутися в найближчому часі голосування. Південні сенатори домагаються судів присяжних.

На становище сенатора в Висконсин кандидують Колер і Проксмайр

Мілвокі, Виск. — В правиборах в стейті Висконсин, які відбулися 30-го липня, із республіканців переміг постійний прихильник президента Айзенгавера Волтер Дж. Колер, який дістав 98,985 голосів. Із демократів переміг колишній член стейтової асамблеї Вільям Е. Проксмайр, на якого впало 79,150 голосів. Числа голосів ще не є повні, бо бракує вислідів із деяких виборчих округів. Вислід цих правиборів, в яких вибрали кандидатів на сенатора, опорожнене внаслідок смерти сенатора Джозефа Р. МекКарті, свідчить про те, що впливи сенатора МекКарті дуже змаліли, коли переміг його противник, а його прихильник, колишній конгресмен Глен Р. Дейвіс дістав тільки 92,734 голоси. Голоси республіканців були розбиті, бо в правиборах брало участь аж 7 республіканських кандидатів, крім згаданих, ще Алвін О'Конскі (63,-627 голосів), Воррен Новлес (22,488), Джеральд Лордж (6,-969) і Джан Шейфер (1,637). З демократів кандидував ще конгресмен Клемент Дж. Заблоцкі, який дістав 49,991 голос. Вибори сенатора відбудуться 27-го серпня цього року.

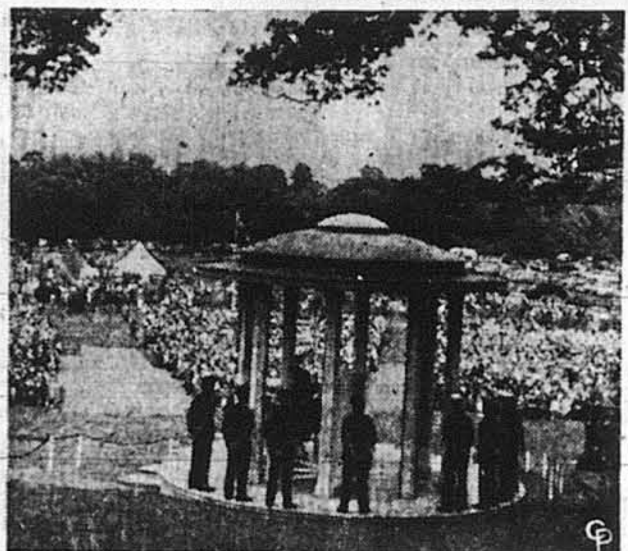
Дві нові групи на списку підривних організацій

Вашингтон. — Контрольна Рада Підривної Діяльности визнала Конгрес Громадянських Прав і Американський Хрестоносний Похід Миру за організації „комуністичного фронту" і наказала їм зареєструватися в генерального прокуратора. П'ятичленна рада одноголосно ствердила, що дві організації є „під безпосередньою контролею" Комуністичної партії. Конгрес Оборони Громадянських Прав зорганізувався в квітні 1946 року, і від того часу його політика „є ідентична з політикою Комуністичної партії". Американський Хрестоносний Похід Миру ніби то виступає в обороні миру в світі, а в дійсності здійснює програму Комуністичної партії і завжди підтримує політику Москви.

Передбачають можливість повороту Перона до Арґентини

Буенос Айрес. — З опублікованих вислідів недільних виборів виходить, що проурядовий бльок партій, до якого входять крім Народньої Радикальної Партії під проводом Бальбіна) так що між ними теж і комуністичні партії, диспонуватиме в Установчому Зібранні 118 мандатами на всіх 205. Цей бльок здобув у цілому 4,093,989 голосів, з чого 2,142,616 припадає на народну радикальну партію і 230,122 (з 4 мандатами) на комуністів. При одностайності цього бльоку уряд могтиме перевести зміну конституції і відбути вибори в лютому 1958 р. Проти цього проурядового бльоку і всім іншим арґентинським партіям під проводом крайніх радикалів. Цей другий бльок здобув 2,380,167 голосів і 87 мандатів. Члени перонівської партії та прихильники Перона віддали — згідно з дорученням свого проводу — 2,063,000 чистих карток, значить, за Пероном заявилося майже 25 процент виборців. Перонівська преса трактує вислід виборів, як перемогу Перона і його партії і заявляє, що більшість голосів, відданих на кандидатів крайніх радикалів належить теж до перонівської партії, і що цей який один мільйон перонівців стримався взагалі від голосування. Провідник крайніх радикалів Фрондізі передбачає у зв'язку з цим, що Перон вернеться до Арґентини і що крайні радикали разом з перонівцями здобудуть перемогу у президентських виборах. Фрондізі сподівається теж, що він, як провідник крайніх радикалів, буде обраний президентом Арґентини.

ПОШАНУВАННЯ „ВЕЛИКОЇ ХАРТІЇ СВОБІД"

На закінчення свого конгресу — члени Американської Асоціації Адвокатів уладили манифестаційне зібрання в Раннімед в Англії, де в 1215 році за короля Джана була проголошена Велика Хартія Свобід. Місце, на якому це сталося 750 років тому, зазначене скромною ротондою, що її тепер оточила сторожа. Маси англійців придивляються церемонії.

Міжнародне право мусить бути достосоване до атомової доби

Лондон. — Атомова доба внесе подібні велетенські зміни в життя людства, як їх внесла доба індустріялізації і тому треба пристосувати до неї законодавство в кожній окремій країні та міжнародне право. Таке заявив у своїй інавгураційній промові новий президент Американської Асоціації Адвокатів на останньому засіданні конгресу тієї Асоціації у Лондоні, у вівторок 30 липня ц. р., Чарльз С. Райн з Вашингтону. Він має щойно 44 роки і є наймолодшим президентом Асоціяції в історії американських адвокатів. Він звернув увагу в своїй промові на „повну ігнорацію, як жити в добі атомової енергії". Пристосування тієї енергії до мирових цілей накладає обов'язок на правників розв'язати цілу низку практичних, зв'язаних із цими змінами, справ. Зокрема він поручав підвищити престиж адвокатського стану суворим зберіганням етики та твердим, що кожного порушника такого кодексу етики треба виключати з рядів зорганізованих р е п р е з е н т а н т і в права.

Тунісія взорується на конституції ЗДА

Туніс. — Перший президент новопроголошеної республіки Тунісії Габіб Бурґіба склав свій перший уряд, взорувавшись щодо номенклятури й організаційної схеми на прикладі Америки. Таким чином — не тільки він сам став президентом і водночас головою уряду, але й скасував титул міністрів та здав в своєму уряді тільки „секретарів". О п р и л юднено призвища 12-ох державних секретарів і чотирьох підсекретарів, підлеглих безпосередньо президентові. Створено секретаріяти: координації і державної оборони, закордонних справ, внутрішніх справ, фінансів, с п р а в е д л и в о с т и, торгівлі і промислу, хліборобства, пошти й телеграфу, освіти, публічного здоров'я і праці та соціяльних справ. Призначено окремо підсекретарів інформації, для справ молоді і спорту та плянування. Всі призначені члени уряду є членами націоналістичної партії Нео-дестур, до якої належить і сам Бурґіба.

Совєти дадуть Юґославії обіцяну допомогу

Београд. — Совєтський уряд погодився зреалізувати обіцяну Юґославії поверх року тому фінансову допомогу у висоті 250,000,000 долярів на розбудову югославського промислу. Конкретно, з цієї допомоги мають збудувати дві нові елекрівні, з яких одна буде на терені Чорногори, фабрику штучних погноїв та фабричний заклад для продукції алюмінію. Цей останній проєкт проковтне 70% названої вгорі суми. Совєтський уряд, підписавши спершу порозуміння щодо чвертьбільйонової допомоги, потім, в атмосфері нового розсварення не дав обіцяних грошей, викручуючись, що треба відкласти реалізування тієї умови до закінчення останньої совєтської п'ятирічки. Тепер підписано в Москві нову умову, при чому з югославського боку одобрив її голова югославської державної Комісії для закордонної торгівлі Гаґан Бркіч. Фабрику штучних погноїв мають закінчити в 1959 році, а алюмінієві заклади в 1964 р. Хоч здійснення тих економічних проєктів внаслідку совєтської тактики спізнилося, проте ця теперішня умова ніби вносить поправу в совєтсько-югославські взаємини. Проте ні одна сторона не поступилася з своїх „ідеологічних" позицій і тому щойно майбутність виказує, чи існуючий московсько-югославський спір не відновиться з будь-якої нової причини, — коментують закордонні обсерватори.

ЧСР запротестувала проти перелету американських літаків

Прага. — Комуно-чеський уряд вніс офіційний протест проти „важкого порушення американськими літаками суверенного ч е х о-словацького повітряного простору". У ноті, що її чесько-словацьке міністерство закордонних справ передало американському амбасадорові в Празі, закидається американському летунству, „що ніби в минулу суботу 27 липня ц. р., не звертаючи уваги на сигнали перестороги з чеських літаків та заклики завернути назад, американські літаки впродовж 28 хвилин летіли вглиб Чехословаччини аж до Праги. Вони, мовляв, надлетіли від сторони Баварії. Комуно-чеська нота скаржиться, що це вже другий раз такий випадок і домагається „вжити нетайних заходів, щоб припинити порушування суверенної чесько-словацької території". Комуно-чеська нота висловлює переконання, що американські літаки летіли „в цілях шпигунства". Скільки було тих літаків і що вони могли шпигувати — в ноті не сказано. Америка не дала ще на це відповіді, а в американських часописах не появився з цього приводу ніякий коментар.

У ЛОНДОНІ РАДЯТЬ НАД КОРДОНАМИ „ВІДКРИТОГО НЕБА"

ІСНУЄ ПРОЄКТ ПІДДАТИ КОНТРОЛІ ЛЕТУНСТВОМ ВСЮ АМЕРИКУ, ЕВРОПУ І СССР

Лондон. — Вже в найближчих днях, а то й годинах, Захід запропонує Совєтам завести міжнародну контрольну інспекцію летунством над трьох означеними територіями трьох континентів — Европи, Азії й Америки, — згідно з концепцією през. Айзенгавера про відкрите „небо" з-перед двох років. Це головна справа, над якою у Лондоні нараджувався в перших двох днях перебування там державний секретар Джан Фостер Доллес. Він перевів тригодинну нараду з головою американської делеґації на конференції роззброєння Гаролдом Стассеном, після чого нараджувався з міністром закордонних справ Англії Селвином Ллойдом та з делеґатами на тій конференції Англії, Франції і Канади. За пресовими інформаціями — західні представники на конференції роззброєння запропонують Совєтам дві концепції летунської контрольної інспекції. Одна з них брала під увагу всю територію З'єдинених Держав, всю територію Совєтського Союзу плюс важливі стратегічні о б ш и р и держав Атлантійського пакту і Варшавського пакту. Таким чином — ця концепція поручала б включити під контролю з повітря насправді всю північну Америку, східню й Західню Европу та північну Азію. Друга концепція більш обмежена. Вона бере під увагу Европу від західних берегів Ірляндії по Урал, себто всю західню Европу і европейську частину СССР. В усній розмові з Зоріном, Стассен запропонував був уже обшир далекої півночі, однак большевики відразу відкинули були це. Самі вони запропонували були 30 квітня ц. р., щоб летунській інспекції підпорядкувати більшість західньої Европи, всю західню Америку, частину Сибіру та тільки вузьку смугу західньої европейської частини СССР, — пропозиція, яка була неприйнятлива для Заходу. Як заявив Доллес після свого приїзду до Лондону, порозуміння про летунську інспекцію і про встановлення відповідної міжнародної контрольної системи на землі, особливо у портах, на летовищах і на вузлових залізничних стаціях, виключило б можливість несподіваного ворожого наскоку і таким чином становило б найважливішу передумову для ефективного роззброєння та розв'язання найважливіших політичних конфліктів. Однак — за пресовими інформаціями — існує мало виглядів, щоб Москва погодилась на будьякий з названих західних проєктів про інспекцію летунством. За цими західніми проєктами — міжнародна летунська контрольна комісія мала б право літати над названими обширами без обмежень і без якихсь окремих внутрішніх кордонів. Це виключило б пов'язання такої контролі з існуючими нерозв'язаними політичними проблемами, особливо Німеччини: німці лякалися, щоб при визначуванні кордонів для інспекції летунством не дати в руки Москві арґументу, що Захід погодився на існуючий поділ Німеччини, як поділ тривкий. Коли Захід предложить свою пропозицію — перервуть конференцію роззброєння на кілька днів, щоб дати Совєтам змогу „нарадитися".

Японські військовики розчаровані ком. Китаєм

Гонг Конг. — Комуно-китайський уряд, якому страшенне залежить на покращанні взаємин із Японією із економічних причин та для осягнення кращих можливостей для комуністичної інфільтрації туди, запросив був — як акт особливої куртуазії — прогулянку високих японських старшин, між ними колишнього шефа штабу японських військ, які за другої світової війни окупували були північний Китай, ген. Ватару Ватанабе. Загалом у цій прогулянці взяло участь 19 японських старшин. Комуно-китайці дозволили їм оглядати китайські летовища, військові школи і фабрики, думаючи зробити на японців враження розбудовою військової сили. Тим часом, ті японські старшини, вихвавши з комуністичного Китаю, не скривали свого розчарування і своєї дуже скромної оцінки комуністичних зусиль у військовій ділянці. „Ще дуже багато часу мусить проминути — заявив згаданий японський генерал журналістам у Гонг Конгу — поки комуністичний Китай стане дійсно „потугою". Він вказав на сумний приклад Японії: вона, мовляв, „дуже спішилася" з розбудуванням своєї військової сили і потерпіла повну катастрофу. Зокрема японський генерал висловився з великим скептицизмом щодо реальности комуно-китайського пляну — збудувати в недовгому часі 300 підводних човнів. Зате він признав можливість, що на китайському суходолі будують турбо-моторові літаки, але — мовляв — тими фабриками керують і такі літаки будують — москалі.

У СВІТІ

● **В Аммані**, столиці Йорданії, судять 14 осіб оскаржених у змові, що її затіяли вони з допомогою Сирії і Єгипту проти короля Гуссейна. На папері є 22-х підсудних, але вісім їх, самі керівники змови, встигли втекти до Сирії.

● **У комуністичному Китаї** офіційно оприлюднено заклик президента Пейпінґського університету д-ра Ма Ін-чу з пересторогою проти загрозливого зросту населення. Комуно-китайський учений твердить, що Китай нараховує тепер 640,000,-000 душ і що з кожним роком населення зростає кругло на 13 мільйонів. Тому, що житлове будівництво і розвиток національної економіки, м і с ь к и й промисел та хліборобство — не поступає так швидко вперед, щоб задовольнити потреби такого великого людського приросту, названий учений передбачає катастрофу. Це вперше комуністичний уряд в будь-якій країні виступає проти численних народин.

● **У Франції**, під наглядом поліції, живе подружжя Злотовських, натуралізованих американців московського походження, що їх в Америці оскаржено, як довгорічних шпигунів на користь Москви. За останньої війни вони працювали в Бюрі стратегічної служби, а після війни — у Пентаґоні. Відчувши, що в ЗДА починає їм бути „гаряче", вони втекли до Парижу. В американсько - Французькому договорі про видачу злочинців не сказано про шпигунів, і тому невідомо, чи видасть їх Франція. У цій справі ведуться переговори.

● **Французький уряд** закликає широке громадянство активно боротися проти інфляції. Проголошено рішучу боротьбу проти всякого підвищування цін. Робітникам сказано, щоб вони навіть не думали про підвищення платень, бо це спричинило б зростання цін на харчові й інші продукти, себто сприяло б господарській кризі.

● **До італійського порту** Леґгорн причалив американський нищильник „Рукс", маючи на помості 21 хворого на інфлюенцу. Корабель прибув із Східньої Африки, де все ще шаліє ця заразлива недуга. Санітарні власті порту встановили для американського нищильника карантану.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ЩЕ ОДИН КЛАПТИК ПАПЕРУ"

Колись, можливо, появиться об'ємиста книга, яка подасть докладну історію поділу і заходів про об'єднання Німеччини. Між пречисленними документами, заявами, комунікатами, протоколами й постановами, одно з найповажніших місць займатиме чотирипержавна декларація, проголошена минулого понеділка, 29-го липня ц. р. у Берліні і підписана амбасадором ЗДА, Англії та Франції і міністром закордонних справ Німецької Федеративної Республіки. Офіційна совєтська пресова агенція ТАСС негайно окреслила цю декларацію, як „безвартісний клапоть паперу". Таким чином наперед уже відомо, що совєтський уряд відкине зроблену наприкінці цієї заяви формальну пропозицію провести нову міжнародну конференцію з участю СССР для справи об'єднання Німеччини, взявши за основу принцип, на який Совєти вже погодились, але потім ту згоду відкликали, а саме — переведення на терені цілої Німеччини вільних виборів, покликання до життя уряду на основі вислідy тих виборів і поведення з тим новим урядом переговорів про мировий договір. Новий уряд об'єднаної Німеччини, спертий на вільними німецькими голосами вибраний парлямент, мав би вирішити — чи хоче він вступити з НАТО й проголосити „невтральність", чи далі належати до неї; чи збереже він у Німеччині обов'язок військової служби, чи спиратиметься на добровільному наборі військових „професіоналів"; чи приступить він до будь-якого пакту колективної безпеки, чи стоятиме від усіх пактів осторонь. Однак, на випадок, якби об'єднана Німеччина забажала залишитись у військово-політичному бльоку з Заходом, то Захід разом з Німеччиною готові дати Совєтському Союзові і всім іншим сусідам Німеччини повні гарантії безпеки проти будь-якої нової німецької агресії.

Проте для Совєтів „безвартісним клаптем паперу" є кожний документ, який говорить про принципи справедливости для народу, про його право вирішувати свою долю, про історичну кривду, яка діється народові, що його територію ділять проти його волі. Голосом вопіющого в пустині є заклики чотирьох держав, в тому числі трьох союзників останньої війни, які рятували СССР від цілком певного загину, — щоб Москва зрозуміла, що об'єднана Німеччина — це теж у її власному інтересі, бо без цього акту не буде миру в Европі, не буде спокою, а тому й не буде такого міжнародного роззброєння, як його ніби бажає собі совєтський уряд.

Коли б він бажав усе це — мир, спокій і роззброєння — то, очевидно, аргументи з останньої чотирипержавної декларації мали б для нього більшу переконливу силу. Відкидаючи їх з місця, як „безвартісний клаптик паперу", совєтський уряд ще раз прорече підкреслює основний момент своєї закордонної політики, непорушної без уваги на всі персональні зміни в Кремлі: тверде рішення ані на крок не відступити з Середньої Европи, зайнятої підступом і насильством у висліді останньої великої війни. Поділ Німеччини у Потсдамському договорі з липня-серпня 1945 року, на який тоді західні великодержави погодились з вірою в добру волю Совєтів та в реальну можливість перевести спільно її об'єднання після знищення всіх залишків гітлеризму, — цей злощасний акт дав у руки Совєтів такі атути, що їх вони ніяк не хочуть добровільно віддати.

Вони не хочуть зробити це особливо тепер, за кілька тижнів перед виборами в Західній Німеччині. Змагаючи до повалення уряду Конрада Аденауера й цілої його системи — оперта будучини Німеччини на союзі з Заходом — большевики роблять тепер усе, щоб показати німецькому народові, що політика Аденауера є ніби найбільшою перешкодою для об'єднання Німеччини. У цьому большевики спритно використовують подібну демагогічну аргументацію німецьких соціял-демократів, промовчуючи, що й ті внутрішньо-німецькі противники Аденауера і його конкуренти на владу також відкидають совєтську концепцію — осягнути об'єднання Німеччини тільки через безпосередні переговори з східньо-німецькими комуністами, себто через леґалізацію комуністів у ролі репрезентантів 18-ох мільйонів східніх німців. Щоб підтримати престиж своїх васалів Ульбрихта та Ґротеволя і підірвати повагу Аденауера в очах сірого німецького обивателя — вибираються до Східного Берліну з суто пропаґандивною візитою Хрущов і Булґанін. Чотирипержавна декларація мала випередити їх пропаґанду й заманіфестувати становище Заходу й західньонімецького уряду.

Але справа куди глибша, як боротьба за вислід виборів. Справа в тому, що ніяка історична аномалія не всилі вічно втриматись. Якщо Москва не хоче допустити об'єднання Німеччини мирним шляхом, то скорше-пізніше мусить прийти з цього приводу до зудару. І тоді виявиться, що совєтська політика була короткозора і тупа, бо підготовила власну загибель. Але саме це є законом і логікою всіх диктатур.

ЯК ХРУЩОВ НАЗДОГАНЯЄ АМЕРИКУ

Метушливий і самопевний вихованець Сталіна — Хрущов, що за короткий час свого панування в Кремлі прославився в ділянці сільського господарства, як ініціятор творення „агроміст" і як основан цілинних земель, а в зовнішній політиці виступив з підмальованим, ще ленінським гаслом співіснування, закликає тепер колгоспне селянство наздогнати в найближчі роки Америку в продукції молока, масла і м'яса. Направду, „фантазії" сталінському наступникові не бракує!

Гасло „наздогнати і випередити Америку" — таке ж старе, як сама совєтська влада. Цим гаслом вабив і під цим гаслом гнав уперед поневолені народи Ленін, цим гаслом прикривав „потогонну систему" стахановщини Сталін. Скомпромітоване й осмішене народом, нереальне в умовах совєтської економічної системи, воно в передвоєнних роках припало було порохом. Хібащо пригадували інколи пошепки анекдот про делеґата англійських профспілок, який питався голову колгоспу, чому всі колгоспники у нього босі. На це голова колгоспу вияснював англійському делеґатові: „А це тому, що босоніж їм легше Америку наздоганяти".

Аж ось тепер з архіву викопано в числі інших ленінсько-сталінських „заповітів" і це нефортуне гасло, щоправда, у скороченому, сказати б, перевиданні.

28-го травня ц. р. у розмові з кореспондентом американської телевізійної кампанії Нікіта Хрущов заявив: „Ми вважаємо, що вже (!) назріли умови для конкретного розв'язання завдання — наздогнати З'єднені Держави у виробництві молочних і м'ясних продуктів. У виробництві на душу населення молока й вершкового масла ми наздоженемо ЗДА в 1958 році. В цьому році ми, очевидно, будемо за обсягом продукції молока й вершкового масла на рівні Америки. Але оскільки у нас населення більше, ніж у ЗДА, то, щоб зрівнятися у продукції на душу населення, нам потрібен ще один рік. От/я й беру рік 1958-ий. З м'ясом складніше. Тому ми по м'ясу беремо 1960-1961 рр.

Совєтський і партійний пропаґандивний апарат запрацював на повну пару. Знову, як у 1925-му, 1930-му і 1935-ому роках, з тою відміною, що тоді совєтські народи закликалося наздогнати й випередити Америку по всіх ділянках продукції сільського господарства і промисловости, а тепер тільки по молоці, маслу та м'ясу.

Перед нами число київської газети „Молодь України". Ціла його сторінка п. з. „Полтавчани запевняють" присвячена змаганням колгоспників Полтавської области за реалізацію хрущовського гасла. З окремих дописів бачимо, що найбільше непокоїть колгоспних наганяйлів брак робітної сили, зокрема фахової. Совєтська пропаганда старається зацікавити молодь роботою в тваринництві, а фах свинаря чи доярки повиває навіть серпанком романтики. „Мало хто з дитинства мріє стати чабаном або пташницею, — пише секретар Нехворощанського райкому партії Цеханівський. — Юнака чи дівчину треба захоплюти цієї справи, переконати їх, що це почесно є праця свинаря . . ." Остаточно втративши почуття гумору, редактор районової прилуцької газети пише про „плеяду молодих свинарів", яких „випестували" в тому районі дбайливі партійні керівники. Молодь, молодь, потрібна молодь! — кричать газети, бо, очевидно, старших людей вже годі запалити ентузіязмом у перегонах з „капіталістичною Америкою."

Але звідки ж тої молоді настачити? Все, що здібніше, активніше, тікає з колгоспу світ-заочі — до міста, на фабрику, а якщо й залишається в колгоспі, то кваліфікується на трактористів, автомеханіків чи інших краще оплачуваних технічних працівників. Також дівчата воліють працювати у фабриці чи навіть поневірятися за „трудодні" в полі у буряковій чи якій іншій бриґаді, як у хліві біля свиней чи корів.

У Москві на це знайшли раду. Спасенний „добровільно-примусовий" спосіб, яким від часів Леніна й почереЗ Сталіна переводжувано всі „ударні кампанії", знайшов собі застосування й тут. Передусім беруться до комсомольців — порядком комсомольської дисципліни заганяють їх у свинарні та корівники. Далі мобілізують комсомольську і безпартійну молодь, що покінчила десятирічки і — перепиняючи їм дальшу дорогу до науки — ставлять у становище, звідки вихід один — до свинарні. „Ми, — пише згаданий секретар райкому партії, — всіляко пропаґуємо серед випускниць десятирічок почесну професію тваринника, і вже десятки їх у нашому районі готуються стати свинарками, доярками, пташницями, чабанами, телятницями . . ." Так невесело обертаються мрії дівчат-випускниць стати лікарями, інженерами, вчительками. Не зовсім переконливо потішає випускників десятирічок у „Молоді України" якийсь М. Соколенко, чабан колгоспу ім. Сталіна Ваганчанського району. „Я не шкодую, — пише він під диктат місцевого секретаря райкому, — що став вівчарем. Пам'ятаю, коли розповів друзям про своє рішення пасти вівці, — посміхались. А що вони тепер скажуть?..."

Так розв'язує Нікіта Хрущов проблему робітної сили, щоб якось наздогнати Америку. Але не легшу проблему становить у цих ризикованих перегонах теж кормова база.

Колись на Україні цю проблему розв'язувано дуже просто: господар давав худобі їсти те, що їй смакувало, і те, що мав дати. І було свиней, було овець та корів подостатком, і не треба було навипередки з Америкою бігати. В Совєтському Союзі, де бракує найосновніших продуктів, ситуацію рятує хрущовська кукурудза, а почасти картопля. Кукурудзу називають совєтські пропаґандисти „вірним другом", який в недалекому часі має забезпечити все населення салом, маслом, чобітьми і всім іншим, що на потребу. В хрущовському пляні перегонів кукурудзу враховано як найголовніший чинник. Ось чому колгоспи України зобов'язуються подвоїти врожаї кукурудзи в по-

(Закінчення на стор. 7-ій)

ДЖОРДЖ М. ГОМФРІ

У понеділок 28-го липня залишив становище секретаря скарбу Джордж Меґоффін Гомфрі, який керував фінансами ЗДА від початку урядування президента Айзенгавера. Його загально вважали найвпливовішою після Президента особою в Вашингтоні, і він є героєм для багатьох республікан ц і в, непристуючи якого в сліпій вони не зможуть віджалувати. Проте, деякі демократи вважають Гомфрі тільки представником старої економічної школи так званого „мекінлізму".

Недавно перед Сенатською Комісією Гомфрі впродовж чотирьох тижнів зізнавав про економічне й фінансове становище країни. Хоч демократичні противники добре вимучили його в перехресних допитах, в загальному економічна засада Гомфрі вийшла переможно.

Правда, дехто твердить, що якби Гомфрі відійшов був зі свого становища ще перед цими зізнаннями, то його німб був би зовсім не заплямлений демократичними атаками, під час яких він мусів признаватися, що його фінансова політика інколи натрапляла на перешкоди, на яких його фінансовий віз сильно підскакував Гомфрі сказав, що йому не вдалося перенести більшої кількости короткотермінових боргів до групи довготермінових, щоб департамент фінансів міг спокійніше працювати і при тому платити менші відсотки.

Однак, в загальному, навіть його противники, крім, хібащо найзавзятіших, демократичних економістів, мусять признати, що в фінансовій політиці секретаря скарбу плюси переважали над мінусами. До тих додатних сторінок його діяльности треба зарахувати такі.

Гомфрі був головним архітектом збалянсованого бюджету ЗДА впродовж двох попередніх фінансових років — 1956 і 1957. Запропонований ним, і частинно вже ухвалений, бюджет на 1958 рік, який має бути закінчений також із надвишкою — буде рідкісним явищем у ЗДА, що дасть їй бездефіцитний бюджет впродовж безпосередніх трьох років. Це буде перший випадок протягом 25 років, тобто від 1932 року, коли вперше став президентом демократ Ф. Д. Рузвелт.

Гомфрі весь час свого урядування обороняв засаду, згідно з якою сильна і здорова економіка країни є ключем до сили держави в інших ділянках. Він завжди домагався на засіданнях кабінету, щоб усі справи внутрішньої і закордонної політики вирішувалися тільки під цим економічним кутом.

Як секретар скарбу Гомфрі рішуче противився тому, щоб держава контролювала ціни на товари і заробітки працівників. І президент Айзенгавер скасував всі ті обмеження, які введено під час війни в Кореї, стоячи на засаді, що сила З'єднених Держав зросла завдяки приватній ініціятиві, яка не любить державної контролі.

У червні 1953 року Гомфрі спротивився зменшенню податків від надмірних прибутків, бо вважав, що тоді ще не можна було зменшувати податків. В 1954 році, за його урядування, ухвалено першу податкову реформу впродовж останніх 50 років, яка значно зменшила податки всім категоріям податковців.

Маючи на увазі головну ціль — зменшення федеральних видатків і стримування від дальшої федеральної заборгованости, Гомфрі протиставився в 1954 році проєктові широких публічних робіт, які мали не допустити до росту безробіття, що посилювалось тоді внаслідок переставлення воєнної економіки на мирну продукцію. І тодішній секретар скарбу мав слушність, бо число безробітних зменшилось, а економіка країни з кожним роком здобуває нові рекорди.

Гомфрі рішуче поборював усе те, що могло б збільшувати інфляцію, зокрема утруднював кредити, збільшуючи відсотки від позичок Федерального банку. В перших роках йому вдалося припинити зростання цін, і долар не втрачав вартости. Але в останньому часі вартість долара почала зменшуватися, а ціни зростати. Деякі економісти твердять, що заслуга Гомфрі в тому, що в попередньому році індекс цін на товари щоденного вжитку збільшився лише на не цілі 4 пункти, бо коли б секретарем скарбу була людина інших економічних засад, то це збільшення цін було б далеко більше.

На Сенатській Фінансовій Комісії Гомфрі сказав:

„Збільшування інвестицій дає більше фабрик, машин та іншого знаряддя до праці. Воно збільшує число затруднених, і воно є головним засобом підносити добробут країни. Але ці інвестиції не можуть походити з самих лише банкових кредитів, бо тоді вони будуть збільшувати інфляцію валюти".

Політику Гомфрі поборювали не тільки демократи. Недавно один із тричленної Ради Економічних Дорадників президента Айзенгавера д-р П. В. МекКрекен підтримував думку про те, що не треба боятися інфляційної тенденція в економії країни, бо великі видатки збільшують продукцію, а ріст продукції збільшує число затруднених, які, маючи гроші купують більше товарів, і таким чином витворюється вічне коло, яке постійно збільшується . . .

Але д-р Крекен не сказав, що цей штучно надутий м'яч господарського добробуту може колись тріснути. А статися це може тоді, коли випродукують стільки товарів, що їх не буде кому спожитати, бо продукція випередить запотребування.

Економіст Крекен не враховував і того моменту, що, внаслідок знецінення доляра, з кожним місяцем біднують ті, які живуть із старечих пенсій і які через кілька років мусітимуть обмежити закупи, бо не будуть мати на них грошей. Відчують внаслідок інфляції і ті, які мають грошові ощадності. Чи національна економіка може не зважати на десятки мільйонів тих своїх громадян, які через кільканадцять років можуть стати прошаками.

Секретар скарбу Гомфрі знав, що збільшування економіки при допомозі інфляції валюти — це тільки позірне збільшування, бо числа з багатьома нулями не мусять бути знаком багатства і добробуту. Доляр втратив на вартості майже 50 відсотків від початку другої світової війни, і якщо не припиниться інфляції валюти, то це може бути економічною катастрофою.

Є підстава сподіватися, що новий секретар скарбу Роберт Б. Андерсон, який займав становище Гомфрі, буде йти слідами свого попередника.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАЙБІЛЬШ ЗАНЕДБАНА МОЛОДЬ У СВІТІ

В 138 числі „Свободи" поміщено коротку замітку п. заг. „Куди йде американська молодь?" — де подано статистичні дані про відношення американської молоді до релігії, цього — найважливішого чинника у вихованні молодого покоління. Що ці сумні ствердження є, на жаль, не далекі від правди, хочемо навести обсерваційї із зовсім іншого джерела — зауваження молодої людини із зовсім іншого континенту, раси й релігії.. Спостереження молодої японки, що, побувши кілька років у ЗДА, поділилася своїми спостереженнями на сторінках американської преси, покидаючи гостинну Америку.

Це 22-літня дочка японського лікаря, що студіювала тут два роки, покінчивши раніше каледж у Токіо. Про американську молодь сказала вона таке: „Тут молоді люди читають зовсім мало! Також мало часу присвячують студіям, науці. Тут молодь має забагато вільного часу. Заскоро і забагато ходить вона на „гулятики" й романси. Це найбільш занедбана молодь у світі".

В Японії, каже вона, молодь не має часу на любовні пригоди, на байдикування, що веде до молодечих проступків. Японська молодь пильно вчиться й думає лише про іспити. Потому думає над тим, куди піти до праці. Вона абсолютно не має часу на гуляння по вулицях або пошукування а в а н т ю р н и ц ь к и х пригод. Родина й школа держать тверде в руках молоду людину — аж до двадцятого року життя. Для неї нічого такого, як на вулиці. Товариські забави існують, річ ясна, але вони мають свою ціль і програму, а не лише, щоб добре забавитись . . . навіть шкільні ферії — це добра нагода на поширення знання, на лектуру. Найпочесніша професія в Японії — стати вчителем (-лькою). Наші замужні жінки не йдуть до праці, хібащо конче їм того треба. Їхнє місце — домашнє вогнище. Саме тут корінь лиха, каже ця японка, що американська молодь є така занедбана. Матері не пильнують хати, а діти йдуть самі з хати і до хати. Т'каже вона на прикінці: як довго зможе ваша держава давати провід світові, якщо вона інтелектуально занепадає?

„СФРЕЙТОРИ" В АМЕРИКАНСЬКІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ШКОЛІ

В числі 70 „Свободи" поміщено допис, підписаний М. Г. п. н. „Американські вояки вшановують пам'ять Шевченка". Допис, як видно із означення військових ранг при прізвищах американських вояків-учасників програми, вийшов з кругів викладачів української мови в армійській школі мов в Монтереї.

В цій кореспонденції, як і годиться, відмічено виступ студентів школи в честь Шевченка. Все було б в порядку, але дописувач пристосував, що особливо підкреслюю, — до американських вояків номенклатуру військових ступнів теперішньої совєтсько-російської армії, а саме: — сфрейтор і старшина (у вимові старшіна). Цим зроблено тим американським воякам, що виступали на українській імпрезі, справжню ведмежу прислугу. Іншими словами, коли хтонебудь не знає українських відповідників до службових ступнів американської армії, то мусить залишити оригінальні, тобто в цьому випадку: private first class та master sergeant.

Сфрейтор — типове російське слово, хоча й німецького походження (гефрайтер). Ступінь цей впроваджено до російської армії ще за царювання Петра І, а в 1940 році поновлено і в совєтській. Старшина — це вже продукт большевицький, ранга на місце фельдфебеля і підпрапорщика царської армії.

По-українськи ті ступні означені, згідно із військовою традицією і термінологією: старший стрілець (ст. кінночник, ст. гармаш, ст. сапер, ст. санітар і т. п.) та бунчужний — найстарший рангою підстаршина.

В українській мові наймість старшина або офіцер означає військове звання, а не рангу. Старшинських ранґ є 9-12, залежно в якій державі.

З того видно, що викладачі української мови та ще у військовій школі, не ознайомлені зовсім з українською військовою термінологією. Виходить, що користуються вони підручником TM 30 — 544 „Glossary of soviet military terminology", чи в кращому випадку англійсько-українським словником Подвезька, де більша частина військового назовництва русифікована, як наприклад: взвод, підрозділ, рота, сфрейтор, капрал, батарея і т. п.

До обов'язків учителів української мови належить не тільки навчити самої мови та письменства, але теж, з уваги на характер школи, вони мусять бути достатньо ознайомлені з українським військовим назовництвом.

Це справа не маловажна. Американські студенти мусять ставляти питання такого змісту, для прикладу: як називається по-українськи squad, platoon, company і т. д., або наказы в українській мові: — „Attention", „At ease", „Fall in"і т. д. В таких випадках вони рішуче не можна користуватись російською термінологією.

Щоправда, досі ще не видано англійсько-українського словника. Підписаний робив уже щодо цього конкретні заходи, що їх зая введено також і українську мову в школі. За прихильним посередництвом команди школи, справа опинилася в адміністративно-вишкільному у п р а в л і н н і (Office of the Adjutant General) Департаменту Армії, що публікує всі військові підручники. Покищо, в останньому часі, офіційне видання спеціяльного словника — глосарія української військової термінології не передбачається. Можливо, що керівник українського відділу школи мов поробить відповідні старання щодо цього.

Одначе вже тепер необхідно мусить бути складений невеликий англійсько-український словник, без особливої специфікації, для вжитку учителів та учнів. До словника, на мою думку, треба включити військове назовництво в нормативах таких обмежених нормативах: а. військові ступні, б. організація збройних сил, в. озброєння г. виряд і спорудження і ґ. наказодавство. Все це було б поміщене приблизно в 250-300 гаслах. Видати можна копіювальним способом, мінімальним коштом. Видання такого, навіть і малих розмірів, словника — мусить бути солідно підготоване, без найменших імпровізацій — при участі знавців військової термінології.

В цій справі треба було б керівництву українського відділу школи мов звернутися до наших наукових установ, а також до головної Управи ОБВУА.

Зенон Стефанів

ЗЕМЛІ ВЕЛИКОЇ . . .

Землі великої щедроти
В садах наливано цвітуть,
Ріка міняє повороти,
Шукає путь, знаходить путь.

І я пройду путі до краю,
Красу приймаючи земну,
І, мабуть, щастя відшукаю,
І, губ стежини обмину.

Шумлять міста, і стигне зерно,
Куди не гляну — звідусіль
Стопчу доріг колючі терни,
Відсію засіяних кукіль.

І якщо пісня вийде в люди,
То поміжнь серця не згашу.
Впаду землі на теплі груди,
Нової сили попрошу.

АНДРІЙ МАЛИШКО

Б. Полянич

СТРІЛ УНОЧІ

СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ

(27)

Надкомісар Фільдінг сів за бюрко й помалу почав вистукувати пальцями по ньому:

— „Невже це можливе? — думав. — Кремер був амбітний, це правда, хотів дістатись до міністерства, але при чому тут світлина?"

У двері застукано й, не чекаючи на дозвіл, ввійшов дижурний старшина з альбомом в руці.

— Прошу пане надкомісаре! — сказав дижурний старшина, кладучи альбом на бюрко й розгортаючи його. — Це ця сторінка.

Вгорі правої сторінки альбома бракувало одної світлини. Фільдінг пильно приглядався порожньому місцеві, по хвилині витягнув зі шуфляди побільшуюче скло й крізь нього приглядався куткам, де була вміщена світлина. По хвилині сховав побільшуюче скло до шуфляди, витягнув клаптик чорного паперу, закрив ним порожнє місце, замкнув альбом і подав його старшині:

— Веліть мені зробити з цього відтиски пальців!

— Так, пане надкомісаре!

— Введіть Труцького! — кинув коротко Фільдінг.

Дижурний старшина випрямився і вийшов з кімнати. По хвилині двері відчинилися і ввійшов Ромко.

Фільдінг вийшов з-за бюрка і представився:

— Надкомісар Фільдінг! Прошу, сідайте!

Ромко вклонився.

— Труцький. Дякую!

Фільдінг подав цигару:

— Дозволите?

Ромко всміхнувся.

— Дякую. Я не курю.

І запитливо глянув на Фільдінга:

— „Що він від мене хоче?"

Був втомлений. Меценас заспокоїв його, що все добре, але що найважливіше: Стефа щезла. Додому не прийшла і ніхто її не бачив. Знав, що йдуть великі арештування, що Фільдінг без розбору арештує всіх, навіть на вулиці, але щоб Стефу арештовано вдруге, в цьому сумнівався. Ромко шукав її цілий день і коли коло 6-ої вечором прийшов додому, застав покликання на поліцію, підписане Фільдінгом. Значить, справа поважна.

— „А може в справі Стефи?" — думав.

Ішов до комісаріяту одверто, не криючись. Вже й так ніхто не міг ні в чому допомогти. Безнадійна справа!

— „Просять зайти! по-дружньому! Ввечорі, щоб ніхто не бачив!"

І втомлені очі Ромка здержалися на обличчі Фільдінга.

— Пане-товаришу, — почав Фільдінг, певно вже знаєте про це жахливе вбивство комісара Кремера. А ви були його приятелем, правда?

Ромко не відповів.

— „От туди стежка! — подумав. — А Стефа?

Фільдінг продовжував:

— Покійний комісар Кремер багато мені про вас говорив. Завжди хвалив вас дуже, мовляв, ви його щирий друг і приятель. І єдиному вам довіряв. Думаю, що таке саме довір'я можу мати до вас . . .

Ромко хитнув головою.

— Так. Маю враження, що покійний комісар був моїм щирим приятелем.

Фільдінг живо потакнув.

— Повірте, дуже щирим. Завжди висловлювався про вас з найбільшими похвалами. І тому я дозволив собі вас сьогодні сюди запросити.

— Тому? — здивувався Ромко. — Вибачте, я не розумію.

— Річ в тому, пане-товаришу, що комісар Кремер є крився з тим, що ви, як молода людина з інтелігентного середовища, маєте багато знайомих, з різними, в тому й з революційними поглядами. Тобто, ви — заснавав поневолі — маючи такі знайомства, можете тут і там дещо довідатися . . .

Ромко піднявся з крісла:

— Пане надкомісаре . . .

Фільдінг нахилився через бюрко і поклав йому лагідно руку на плече. —

— Не хвилюйтеся, пане-товаришу, не хочу й навіть не думаю робити з вас конфідента. Надто добре знаю вас і ваше родинне окруження, щоб у цей спосіб вас образити. Якщо я справді вас образив, пененаю, звичайно, тоді простіть мені.

І надкомісар Фільдінг поважно витягнув руку до Ромка. Ромко прийняв руку й сів у крісло.

Говорю вам одверто, пане-товаришу, тим більше, що говорю перед масстатом смерти нашого спільного друга, комісара Кремера. Ми є на фронті, ви боретеся проти мене, я проти вас. Кожний з нас про це знає, хоч ніхто один одному в очі цього не каже. Смерть Кремера, одначе, змусила нас глянути правді в вічі. Тому я хочу сьогодні говорити з вами, як чесний вояк із чесним вояком. Я не питаюся вас, чи ви належите до підпільної організації, чи ні, я зовсім цього не хочу знати. Я хочу знати й прохаю відповіді, яка — даю вам на це своє старшинське слово — залишиться між нами: будь ласка, скажіть мені, чи ви хочете помстити смерть комісара Кремера, чи ні? Якщо так, то говоритимемо далі, якщо ні, розпрощаємось, і ніхто з нас не матиме жалю. Прохаю вас ясної відповіді бойовика на фронті: так чи ні?

Проти Ромка стояла засвічена лямпа зі зеленим абажуром. Бюрко було звичайне, просте, а посередині бюрка лежало чорне, вічне перо.

Ромко прижмурив очі: наказ, безпосередньо від полковника, нав'язати зв'язок з Кремером, передавання звітів тільки меценасові, і тоді, коли він мав одержати від Кремера альбом конфідентів, стріл, який знищив усі заходи, усі пляни меценаса. А може не тільки пляни меценаса, але й його життя, може життя Стефи? . . .

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННА ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 27-го до 31-го ТРАВНЯ 1957 РОКУ НА „СОЮЗІВЦІ" В КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(2)

Звіт Гол. Касира Романа Слободяна від 1-го січня до 31-го грудня 1956 р.

(Продовження)

ВИКАЗ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ, ЩО НЕ БУЛИ ВИПЛАЧЕНІ В ПОВНІЙ СУМІ.

Відділ	Ім'я і прізвище	Сума обезпеч.	Виплачено	Невиплачено	Спосіб полагодження справи
272	Чіздак Михайло	$1,000.00	$ 500.00	$ 500.00	Мильне подання стану здоров'я
204	Семенчук Григорій	1,000.00	725.00	275.00	Мильне подання стану здоров'я
183	Фербей Михайло	500.00	388.93	111.07	Мильне подання віку
75	Галій Михайло	500.00	250.00	250.00	Мильне подання стану здоров'я
	Разом	$3,000.00	$1,863.93	$1,136.07	

СИРІТСЬКИЙ ФОНД 31. ГРУДНЯ 1956 РОКУ

Ім'я і прізвище:	Відділ:	Сума:	Ім'я і прізвище:	Відділ:	Сума:
Гнат Марія	40	$ 300.00	Міханько Самуїл	221	200.00
Мохнач Іван	7	41.67	Кіндрат Іван	421	250.00
Рапавий Василь	28	150.00	Малиса Стефан	69	225.90
Савко Іван	23	100.00	Ґереґа Микола	136	31.11
Кравець Іван	182	397.26	Велей Павло	432	500.00
Гатала Михайло	34	50.00	Гунька Тома	91	906.09
Ратковський Мик.	77	450.00	Демян Федор	345	500.00
Левицький Йосиф	19	500.00	Вулоний Петро	364	190.00
Врилевський Петро	301	250.00	Атаманець Василь	64	200.00
Микитко Василь	330	300.00	Гарматюк Антін	374	137.54
Дзюбан Іван	239	200.00	Топій Іван	102	700.00
Лазорек Кузьма	153	150.00	Виблюк Василь	42	239.30
Чайка Дмитро	32	300.00	Левицька Меланя	25	200.00
Кушнір Юрій	288	200.00	Гуряк Михайло	155	700.00
Міллер Іван	127	433.34	Соловчук Матвій	206	359.49
Гамера Анна	112	33.34	Марак Анна	169	252.26
Кость Микола	182	50.00	Вульсак Юрій	43	200.00
Приходько Максим	170	400.00	Кирик Г. Анна	112	300.00
Вишняк Михайло	213	500.00	Ганяк Микола	132	700.00
Прокопенко Роз.	112	83.34	Захарко Іван	213.	500.00
Горняк Григорій	27	300.00	Пахолок Андрій	39	53.51
Замос Марія	119	200.00	Яворський Григ.	204	300.00
Їж Данько	379	150.00	Косців Іван	217	700.00
Луцків Василь	143	175.00	Зощак Михайло	213	80.15
Цілінський Віктор	81	50.00	Гребович Василь	2	71.63
Каратник Стефан	158	350.00	Крайник Стефан	105	50.00
Кріль Стефан	218	200.00	Люта Анна	334	43.16
Вринецька Марія	363	66.67	Скробач Василь	316	120.65
Ярошик Петро	175	66.67	Попитак Катерина	96	140.00
Німий Іван	192	200.00	Медвідь Василь	179	602.75
Ферлей Анастасія	146	125.00	Томашевський Ол.	465	200.00
Попович Роман	278	133.34	Гринюк Петро	59	428.14
Марків Семко	194	133.34	Водруґ Василь	94	66.67
Міщак Константин	105	500.00	Медвідь Стефан	183	300.00
Демкович Олекса	204	300.00	Век Анна	63	100.00
Лиляк Василь	204	150.00	Цюник Юлія	321	254.67
Сковронська Пел.	108	100.00	Липка Василь	241	458.68
Яжик Йосиф	68	124.75	Попик Магдалина	80	300.00
Вукатчук Василь	42	447.00	Скульський Іван	252	400.00
Онищук Дмитро	160	222.52	Чедар Чалий	426	350.00
Палюк Франка	37	57.76	Каліш Іван	464	1582.58
Круковський Сергій	58	105.65	Охотка Дмитро	192	300.00
Сліпенчук Теодор	218	58.30	Гук Юрій	270	238.40
Еванкович Софія	* 1	30.00	Шумельда Стефан	446	500.00
Томан Іван	* 7	25.00	Албрихт Конст.	206	200.00
Сенишин Петро	316	800.00	Титар Володимир	385	2000.00
Малимін Андрій	98	252.00	Жоряк Іван	70	200.00
Вовчак Микола	300	500.00	Комоніцький Пав.	441	200.00
Ковальчук Микола	90	120.00	Гунзек Олекса	217	200.00
Савчак Андрій	104	377.08	Власенко Максим	347	250.00
Марцишин Мик.	225	593.22	Рура Іван	207	200.00
Федишин Іван	421	342.09	Пелех Іван	473	590.50
Деркач Стефан	361	182.97	Чемний Олекса	428	500.00
Яблонський Антін	117	592.16	Павлишин Мик.	370	200.00
Сосницький Ст.	21	500.00	Граб Юрій	375	500.00
Халащук Григорій	150	50.00	Муневич Антін	375	250.00
Сас Павло	276	158.82	Сміт Геня	20	66.67
Віловус Василь	58	702.85	Вобенчик Василь	342	108.33
Ґлемба Дмитро	277	200.00	Вітошинський Вас.	220	250.00
Депута Франко	81	490.00	Вадан Катерина	159	200.00
Антошків Микола	396	307.51	Гнатуш Теодор	122	250.00
Козак Семен	332	485.27	Олексяк Осип	277	250.00
Гроховальський Ст.	321	681.92	Голинський Юліян	432	200.00
Шлюсар Стефан	217	604.82	Демченко Анна	432	250.00
Соколовський Мик.	150	111.11	Майстрів Ілля	147	599.60
Гема Іван	64	247.78	Ґресько Михайло	91	246.77
Тесля Іван	99	441.91	Пилат Констант.	234	700.00
Вербіцький Мих.	9	596.92	Дмитришин Олекс.	373	500.00
Колодницький Теоф.	81	700.00	Козар Іван	351	271.63
Бойко Сень	213	170.40	Нестор Юлія	287	300.00
Душіль Іван	56	230.50	Кухарський Іван	5	300.00
Потопчук Лука	349	111.50	Шіляк Василь	323	250.00
Сведа Михайло	221	200.00	Пилипчук Мих.	427	500.00
Подоляк Гелина	39	200.00	Войценко Микола	374	185.97
Коваль Прокіп	301	72.08	Радавез Теодор	441	500.00
Семенович Григ.	69	800.00	Войтіхівський Ст.	432	370.00
Венс Василь	364	85.57	Войтіхівський Ст.	432	500.00
Ґуральчук Паланя	326	250.00	Харченко Панас	168	250.00
Моклюк Іван	324	10.25	Фусук Микола	392	550.00
Ґавдида Микола	330	150.00	Юрчишин Петро	427	500.00
Шустикевич Гр.	270	300.00	Кузь Юрій	441	500.00
Павлусь Тома	147	461.28	Грабар Яків	369	800.00
Вончак Андрій	78	526.27	Цимбаліста Мих.	471	250.00
Леховіт Михайло	289	500.00	Попп Василь	379	1,000.00
Чопан Марія	369	700.00	Діхтяр Галина	170	500.00
Лусь Іван	220	259.71	Павлюс Михайло	219	400.00
Воргач Стефан	2	100.21	Шиян Марко	221	500.00
Йордан Олекса	277	185.12	Наґадзина Павло	193	1,000.00
Подольська Натал.	296	250.00	Коник Степан	381	200.00
Мацькович Софія	216	74.81	Валеґа Марія	290	500.00
Лукаш Данило	367	77.32	Швець Василь	243	250.00
Заканич Гаврил	194	200.00	Свет Петро	9	500.00
Костів Йосафат	7	370.04	Винарчик Михайло	335	250.00
Овада Іван	98	200.00	Козушко Михайло	106	250.00
Чередарчук Кат.	90	100.00	Ковальчук Петро	379	100.00
Романчук Анаст.	106	250.00	Домітришин Дмит.	327	300.00
Коник Роман	217	300.00	Спринь Пазя	283	250.00
Ковалюк Луць	243	152.72	Ґрібович Марія	2	83.34
Цінюрчин Теодор	196	150.80	Пайташ Іван	461	300.00
Харов Федь	281	133.34	Лупацій Марія	90	55.56
Коник Петро	217	1000.00	Павлів Остап	46	250.00
Грицковян Марія	304	200.00	Дружінська Марія	161	500.00
Плішка Гаврило	87	500.00	Коваленко Надеж.	375	500.00
Чайка Василь	204	200.00	Тинів Іван	375	350.00
Гавриляк Микола	8	200.00	Паламар Ксеня	361	250.00
Фоґа Стефан	445	500.00	Козмовський Іван	29	500.00
Лещак Стефан	142	262.22	Плекан Микола	436	1,000.00
Франків Стефан	75	68.75	Дух Анастазія	437	250.00
Калакука Теодор	229	500.00	Шупка Марія	272	250.00
Варчак Михайло	73	449.00	Тиньо Іван	242	1,000.00
Салюк Микола	29	250.00	Дрваль Анна	170	234.00
Тиркала Іван	300	531.21	Спожарський Мих.	42	300.00
Греськів Михайло	194	500.00	Калина Василь	23	500.00
Лесюк Григорій	338	300.00	Луцьків Семен	287	300.00
Кобіта Андрій	80	117.11	Лещук Йосиф	432	375.00
Ковальчук Теодор	370	125.00	Кордонова Анна	420.	333.00
Бороха Дмитро	118	252.54	Кулич Йосиф	143	500.00
Кучкуда Юрій	221	500.00	Бугай Стефан	94	500.00
Бала Антін	473	300.00	Дорофей Петро	217	150.00

Ім'я і прізвище:	Відділ:	Сума:
Шемердяк Володис.	222	500.00

Разом — $ 77,574.09
Відсотки — 36,798.02

Сирітський фонд з кінцем 31. грудня 1956 р. остається — $114,372.11

В сирітськім фонді є депозитовані всі гроші з посмертного фонду, що належаться як бенефіти для дітей і осіб правно некомпетентних до відібрання тих же, але які впродовж трьох місяців від дня припадаючої виплати не настановили, занедбали настановити, або не хотіли настановити опікунів до відібрання бенефітів, до яких вони управнені.

Посмертну запомогу з сирітського фонду виплачується спадкоємцеві повнолітньому, котрий докаже метрикою уродження, або іншим правним документом, свій повний вік. Всі повнолітні спадкоємці повинні полагоджувати свої справи за посередництвом відділів У. Н. Союзу.

Для всіх спадкоємців, що мешкають у Злучених Державах і Канаді, організація виплачує 2% на рік.

Зіркою (*) означені відділи, це є відділи Згоди Братств.

Майно УНСоюзу дорослих членів і молодечого департаменту інвестовано так: в готівці $326,556.10 (1.72%); в морґеджах $1,316,832.17 (6.95%2; в бондах $16,760,518.18 (88.46%); позички членам $306,285.75 (1.62%); в реальностях $225,828.06 (1.19%) і у друкарні вартість машин $10,543.79 (0.06%). Разом (крім признаних актив) $18,946,564.05.

Які є задовження супроти цього майна?

Посмертні і резервові фонди, що призначені на забезпеку виплат зобов'язань на членських грамотах, виносять суму $18,-152,371.55 (або 95.81%), фонд сирітський під опікою УНСоюзу $114,372.11 (0.60%, усі інші фонди $679,820.39 (або 3.59%).

Приріст майна за 1956 рік виносить суму $1,226,178.70 (або 6.92%). Надвишка резерви більша, ніж приписують закони для організації з такими зобов'язаннями, як наша, і виносить суму $4,329,030.32, отже, в порівнянні з попереднім 1955 роком, вона збільшена на суму $256,568.03.

В минулому році збільшено інвестиції в морґеджах на суму $488,782.42; збільшено інвестиції на бондах $798,550.33; збільшено інвестиції в членських позичках на $1,645.62. Разом збільшено інвестиції в морґеджах, бондах і позичках членам на суму $1,288,978.37. Зменшено готівку в банках на $60,799.67 і зменшено інвестиції в реальностях на суму $2,000.00. Разом зменшено готівку і на реальностях на суму $62,799.67. Остає надвишка в інвестиціях $1,226,178.70.

Згідно з директивою Головного Уряду і попереднього річного засідання, Екзекутивний Комітет старався збільшити інвестиції в морґеджах і таких морґеджів уділено 35, на загальну суму $566,350.00; сплачено вцілости або частинки морґеджів на суму $77,567.58. В 1956 році збільшено морґеджові інвестиції на суму $488,782.42, як подано повище. При інвестиціях в бондах Екзекутивний Комітет добирав такі бонди, що мають відповідну оцінку та дозволені установами й законами стейту Ню Джерзі, що управильнюють інвестиції компаній життєвих забезпечень, щадничих банків і тростових фондів. Всі інвестиції організації є першоклясні і приносять передбачений прибуток.

При кінці треба твердити, що майно УНСоюзу має точно визначене законами статутове призначення. Це народне майно і тому господарювання ним є під постійною і стислою контролею закону. Власниками цього майна є всі члени, що мають забезпеченеві членські грамоти, а надвишку резерви одержуть вже за життя у формі дивіденди, яку виплачує організація вже 24 роки. Дивіденда у звітовому році, на яку призначено суму $130,000.00, буде вже 25-ою.

Закінчуючи цей звіт, можу знова з повним вдоволенням ствердити, що Український Народний Союз є добре загосподарована та фінансово сильна і здорова організація.

На закінчення п. Р. Слободян додає:

Саме сьогодні в „Ню Йорк Таймс" є редакційна стаття про вагу досвіду. Там дослівно сказано: „вчорашні протоколи допоможуть нам завтра оминути вчорашніх помилок". Ми маємо знання і досвід, за нами історія. Це повинно просвічувати нам і в теперішніх нарадах, щоб збудувати краще завтра.

Головний предсідник Д. Галичин, після звіту головного касира Р. Слободяна, проголошує десять мінут перерви в нарадах.

Після перерви приходить на чергу звіт Головної Контрольної Комісії, від імені якої звітує її голова, д-р Володимир Галан.

Звіт Головної Контрольної Комісії

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО КАСИРА за час від 1. січня до 31. грудня 1956 року.

ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ:

Білянс:

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 265,088.41	Посмертний фонд нових родів забезпечення	$15,102,118.41
Морґеджі	1,159,546.39	Адміністр. фонд	167,186.34
Бонди	13,951,244.90	Конвенц. фонд	66,273.27
Позички членам	289,332.15	Запомоговий фонд	256,084.83
Реальности	225,828.06	Народний фонд	9,468.28
Друкарня	10,543.79	Посмертний фонд старого роду забезпечення	61,609.21
		Резервовий фонд	19,951.98
		Сирітський фонд	114,372.11
		Спеціяльний фонд на забезпеку інвест. і смерт.	92,394.32
		Фонд Захисту Сир.	12,124.95
Разом	$15,901,583.70	Разом	$15,901,583.70

Прихід:		Розхід:	
Січень	$ 284,325.65	Січень	$ 90,886.52
Лютий	191,930.23	Лютий	218,707.75
Березень	203,903.61	Березень	263,573.80
Квітень	202,433.10	Квітень	287,715.35
Травень	165,236.39	Травень	223,091.30
Червень	197,550.46	Червень	103,518.45
Липень	257,876.43	Липень	253,461.25
Серпень	196,232.52	Серпень	212,031.68
Вересень	195,633.90	Вересень	204,270.07
Жовтень	206,388.64	Жовтень	253,046.53
Листопад	171,179.64	Листопад	190,686.73
Грудень	271,987.14	Грудень	298,627.20
Разом	$2,544,677.71	Разом	$2,599,616.63

Прихід:

На прихід склалися ось такі позиції:

З місячних вкладок від членів	$1,470,543.32	$1,470,543.32
Відсотки від бондів	420,921.60	
Відсотки від морґеджів	43,076.35	
Відсотки від членських позичок	11,711.06	
Відсотки з банків	198.67	
Відсотки від стаків	342.70	
Відсотки від нотів (векслів)	8,25	
З переносу на заплату відсотків від інвестицій в Кергонксон, Н. Й.	3,000.00	
Заробок на сплачених бондах	54.28	
Чинш від реальности в Джерзі Сіті	15,029.18	
Надвишка при вимні канад. валюти	4.69	
Разом від інвестицій		494,346.78
Сирітські части	6,942.34	6,942.34
Прихід друкарні і книгарні	215,205.35	215,205.35
Приходи на реальностях в Кергонксон	114,049.30	114,049.30
Жертви на Захист-Сиротонець	18.00	
Зворот стипен. і позичок до нар. фонду	.397.40	
Продаж книжок в англійській мові з народного фонду	1.32	416.71
Платничі книжечки і відзнаки	8.50	
З переносу резерви за переписаних дітей до інших кляс обезпечення	1,420.00	
З переносу інших фондів за дітей обезп. в молод. деп. до деп. старших членів	289.50	
З переносу за переписаних членів зі старого до нових родів обезпечення	189.50	
З переносу виплаченої нагороди відділовим секретарям за членів в молод. департ. до адм. фонду стар. членів	22,630.12	
З переносу виплаченої нагороди за нових членів з мол. деп. до адм. фонду старших членів	16,056.60	
З переносу виплаченої нагороди предс. і касирам з мол. деп.	1,119.00	
З переносу федерального податку за помічні сили	9,428.73	
З переносу стейтового податку за помічні сили	390.71	
Уневажнені грошеві звороти	2,762.22	
Уневажнені нагороди і дивіденди	178.93	
З переносу з посмертних фондів до спеціяльного фонду на обезпеку інвестицій, три і пів відсотка від зібраних вкладок в 1955 році	50,230.60	
З переносу резерви за суспендованих членів в 1955 році	13,632.25	
Уневажнені запомоги з фонду запомогового і зворот коштів подорожі організаторів	160.00	
Разом інші звороти	118,496.66	118,496.66

Інвестиції:

Сплати морґеджів	53,431.87	
Сплати бондів	14,149.72	
Сплати членських позичок	44,114.40	
Підвищено вартість інвестицій в бондах	2,117.34	
З переносу на обниження вартости інвестицій в бондах	8,863.92	
З переносу на обниження вартости інвестицій в реальности в Джерзі Сіті	2,000.00	
Разом з інвестицій	124,677.25	124,677.25
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 року (в тому є зачислений прихід друкарні і книгарні $215,205.35)		$2,544,677.71

Розхід:

Виплати з посмертного фонду нових родів обезпечення	$772,596.12	
Виплати з фонду адміністраційного	570,599.49	
Виплати з фонду конвенційного	20.61	
Виплати з фонду запомогового	36,971.07	
Виплати з фонду народного	18,112.87	
Виплати з фонду посмертного старого роду обезпечення	8,956.27	
Виплати з фонду резервового	7.26	
Виплати з фонду сирітського	3,933.85	
Виплати з фонду спеціяльного на забезпеку інвестицій і смертности	15,232.73	
Виплати на реальностях в Кергонксон, Н. Й.	111,136.89	
Разом	1,537,567.16	$1,537,567.16

Інвестиції:

Інвестовано в морґеджах	426,250.00	
Інвестовано в бондах	595,211.19	
Позички членам	38,179.03	
Перенос майбутніх податків на проданих реальностях до посмерт. фонду	2,409.25	
Разом інвестовано	1,062,049.47	1,062,049.47
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 року		$2,599,616.63

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем 31. грудня 1955 року осталася	$ 320,027.33
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 р.	2,544,677.71
Разом	$2,864,705.04
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 р.	2,599,616.63
Готівка з кінцем 31. грудня 1956 р. остається	$ 265,088.41

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ:

Білянс:

Стан чинний:		Стан довжний:	
Готівка	$ 61,467.69	Посмертний фонд	$2,968,691.95
Морґеджі	157,285.78	Адміністр. фонд	76,288.40
Бонди	2,809,273.28		
Позички членам	16,953.60		
Разом	$3,044,980.35	Разом	$3,044,980.35

Прихід:		Розхід:	
Січень	$ 47,748.24	Січень	$ 3,936.59
Лютий	37,296.64	Лютий	63,959.74
Березень	45,466.29	Березень	38,010.47
Квітень	45,673.35	Квітень	44,461.11
Травень	33,952.08	Травень	49,035.41
Червень	42,062.88	Червень	31,737.96
Липень	42,800.30	Липень	12,069.78
Серпень	44,203.03	Серпень	11,302.56
Вересень	42,193.59	Вересень	112,093.48
Жовтень	47,832.06	Жовтень	49,698.71
Листопад	42,322.29	Листопад	15,678.43
Грудень	44,792.50	Грудень	74,458.46
Разом	$516,343.25	Разом	$506,442.70

Прихід:

На прихід склалися ось такі позиції:

З місячних вкладок від членів	$454,923.16	$454,923.16
Відсотки від бондів	84,824.87	
Відсотки від морґеджів	4,218.06	
Відсотки від членських позичок	403.66	
Заробок на бондах	21.02	
Разом від інвестицій		89,467.61
З переносу федерального податку за помічні сили	2,952.95	
З переносу стейтового податку за помічні сили	108.33	
Уневажнені нагороди і дивіденда	13.00	
Надвишка при вимні канадійської валюти	3.17	
Разом з переносів		3,077.45

Інвестиції:

Сплати морґеджів	24,135.71	
Сплати бондів	8,031.95	
Сплати членських позичок	1,507.67	
Підвищено вартість інвестицій в бондах	412.20	
З переносу на обниження вартости інвестицій в бондах	1,309.92	
Разом з інвестицій		35,397.45
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 року		$582,865.67

РОЗХІД:

Виплати з посмертного фонду	122,852.49	
Виплати з адміністраційного фонду	80,990.62	
Разом		$203,843.11

Інвестиції:

Інвестовано в морґеджах	140,100.00	
Інвестовано в бондах	235,694.65	
Позички членам	9,088.66	
Разом інвестовано		384,883.31
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 року		$588,726.42

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем 31. грудня 1955 року осталася	$ 67,328.44
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 року	582,865.67
Разом	$650,194.11
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 року	588,726.42
Готівка з кінцем 31. грудня 1956 року остається	$ 61,467.69

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ МАЙНА СТАРШИХ ЧЛЕНІВ І МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

Майно старших членів з кінцем 31. грудня 1956 р.	$15,901,583.70	
Майно Молодечого Департаменту з кінцем грудня 1956 р.	3,044,980.35	
Загальне майно старших членів і молодечого департаменту		$18,946,564.05
Активи не втягнені до загального мастку:		
Відсотки від бондів, відсотки від морґеджів і відсотки від членських позичок платні в 1957 році (accrued):		
Відсотки від бондів	$147,689.86	
Відсотки від стаків	58.33	
Відсотки від морґеджів	8,238.66	
Відсотки від членських позичок	6,239.19	
Разом відсотки від інвестицій		162,226.04
Залеглі місячні вкладки з відділів платні з кінцем 31. грудня 1956 р.	13,775.80	
Залеглі місячні вкладки від членів платні згори з кінцем 31. грудня 1956 року	1,515.07	
Разом залеглі місячні вкладки платні 31. грудня 1956 року		15,290.87
Разом не втягнені активи		177,516.91
Разом майно старших членів і молодечого департаменту і не втягнені активи до загального майна		$19,124,080.96
Обниження актив:		
Друкарня (вартість машин в друкарні УНС)		10,543.79
Загальне майно УНСоюзу з кінцем 31. грудня 1956		$19,113,537.17

ОТСІ ВІДДІЛИ ДОВГУЮТЬ ВКЛАДКИ З КІНЦЕМ 31. ГРУДНЯ 1956 РОКУ:

Відділ	Сума:	Відділ	Сума:
39	$1,043.89	382	25.43
44	103.84	390	159.90
50	75.63	402	27.08
51	71.50	410	14.14
62	87.94	415	11.64
63	622.32	419	29.13
71	77.86	429	34.95
74	63.16	439	266.94
82	57.49	440	2.38
87	126.36	442	47.70
110	31.80	444	302.50
114	433.23	447	15.42
123	171.30	451	36.93
141	3.00	455	126.10
143	168.19	456	101.20
144	122.37	459	61.32
149	110.88	461	222.74
150	226.06	463	13.10
166	58.38	465	216.42
175	269.08	468	190.04
178	106.02	471	129.18
189	635.55	472	362.40
194	4,652.89	473	1,268.60
224	80.32	475	54.96
233	298.54	479	24.36
284	84.92	488	14.53
291	153.78	491	11.82
317	177.97	497	281.41
319	112.04	500	26.14
329	18.76	502	57.50
337	331.48	504	25.07
348	518.53		
359	34.76	Разом	$15,290.87

Менше вкладки платні згори за членів в 1957 р.	1,515.07
Сума місячних вкладок до зарекордовання до признаних актив	$13,775.80

В загальній сумі майна У. Н. Союзу є втягнені 236 невиплачених сирітських частий разом з відсотками на суму $114,372.11.

Крім вище наведеного звіту Головна Контрольна Комісія стверджує, що з кінцем 31. грудня 1956 року остає невиплачених 27 посмертних запомог на суму $14,776.77 і 90 виплатних ендавмент на суму $18,586.62. Їх невиплачено досі з браку відповідних документів, потрібних до виплат.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ОРГАНУ „СВОБОДА":

Готівка з кінцем 31. грудня 1955 року осталася	$ 3,188.5
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 р.	215,205.3
Разом	$218,393.9
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 р.	213,997.6
З кінцем 31. грудня 1956 р. остається готівка в сумі	$ 4,396.3

Повища готівка є вже включена до адміністраційного фонду і є зачислена в загальному майні У. Н. Союзу.

ВИТЯГ ЗО ЗВІТУ АКТЮАРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Смертність старших членів і молодечого департаменту була 64.7%.

Оцінка грамот обох департаментів в 1956 р. 126.9%. Інвестиції У. Н. Союзу принесли до всіх фондів разом 3.09%.

ЗАГАЛЬНИЙ ПРИРІСТ МАЙНА ЗА 1956 РІК.

Майно старших членів і молодечого департаменту з кінцем 31. грудня 1956 р.	$18,946,564.05
Майно старших членів і молодечого департаменту з кінцем 31. грудня 1955 р.	17,720,385.35
Приріст майна обох департаментів за 1956 рік	$ 1,226,178.70

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу перевела в днях 20-25 травня 1957 року основну і докладну Контролю діловодства, майна і організаційного життя та отцим стверджує, що діловодство є у взірцевому порядку. Організаційне життя виказує зріст членства, однак з огляду на передконвенційну кампанію цей зріст належить пожвавити.

Контрольна Комісія УНСоюзу:

Д-р Володимир Галан
Степан Куропась
Іван В. Іванчук
Петро Кучма
Володимир Коссар

На закінчення звіту Контрольної Комісії, д-р Володимир Галан висловлює ще деякі завваги відносно інвестицій, а Іван В. Іванчук висловлює деякі завваги щодо Союзівки.

ПОПРАВКА ДО ЗВІТУ ГОЛ. КАСИРА Р. СЛОБОДЯНА.

До проголошеного у вчорашньому числі звіту гол. касира Р. Слободяна, в рубриці „Income and disbursement on property, Kerhonkson, N. Y., January 1, to December 31, 1956", (стор. 6) потреба додати пропущену лінійку в кінцевих підсумках **Hotel income and disbursement,** які мають бути так:

Hotel income and disbursements:

Income from business	$112,171.47
Disbursements	86,397.79
Balance	$ 25,773.68
Less manager's salary paid in office in Jersey City, N. J., with employees	4,196.00
Balance to profit from hotel business	$ 21,577.68

З черги д-р Володимир Галан звітує індивідуально, як член Головної Контрольної Комісії.

Звіти Членів Головної Контрольної Комісії

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА Д-РА ВОЛОДИМИРА ГАЛАНА

Після останніх зборів Головного Уряду УНС моя праця у филаделфійському окрузі була ведена згідно з ухвалами та вказівками Екзекутивного Комітету.

Як в минулих роках, так і тепер, головна увага була звернена на: а. зріст нашої організації, себто присднування нових членів і б. поширювання загальної громадської праці Відділів і членів УНС в нашому окрузі.

Щодо збільшення членства — ми відбули цілий ряд організаційних зборів, окружних нарад та вишкільних курсів, в яких, крім наших місцевих урядовців і організаторів брали участь головний предсідник Д. Галичин, головний касир Роман Слободян та головний радний д-р Я. Падох.

Для наших наймолодших улаштовано ялинку при участі понад 200 дітей, яким роздано наш дитячий журнал, а для української молоді — незвичайно успішну забаву з виясненням, що це УНС і яке його значення. Треба підкреслити, велику працю, яку вложив у підготову цього дуже успішного свята наш місцевий організатор п. І. Скочиляс.

До організаційної праці треба теж додати наші виступи на радіо-авдиціях — зокрема з нагоди свят Різдва. Усі ці організаційні заходи, включно з статтями в „Трибуні УНС", спричинились до загального зросту членства в нашому окрузі.

Ще мушу згадати окремо відзначення Відділом 156 УНС 38-ої річниці громадськог життя у Честері, Па. На святкуванні при спільному столі засіли старі імігранти батьки, їх тут роджені діти і новоприбула іміграція. З нагоди цих святкувань видано окрему книжечку — 38-річну історію громадського життя в Честері, в якому Відділ 156 відіграв провідну ролю.

Як і в минулих роках, я брав активну участь в громадському житті, зокрема як голова ЗУАДК, голова Об'єднання б. Вояків-українців та ін. — де виступав як урядовець УНС, стараючись піднести пошану для цієї організації.

Думаю, що всі наші урядовці з филаделфійського округу признають, що найбільшим нашим успіхом в окрузі було те, що позакулісові підшепти проти нашої організації різними людьми припинилися, зокрема нова іміграція переконалась і зрозуміла, хто, коли і як працював і працює для народної справи на вільній американській землі. Це, очевидно, відбилося найкраще на прирості нашого членства та на співжитті наших відділів, де за послідний рік не було ні одного більшого непорозуміння.

Безспірно, що величезну заслугу в цьому має наш орган „Свобода" та всі з ним злучені видавництва, які моженайкраще віддзеркалюють усе наше суспільне життя в Америці. Кожен член УНС може з гордістю сказати, що він є співласником і співтворцем цієї великої громадської праці, і тому я хотів би, як голова Контрольної Комісії, зложити признання і подяку редакторам — усім робітникам пера та працівникам друкарні, які ведуть „Свободу" згідно з духом часу та гідно репрезентують не тільки союзове життя, але й життя цілої української громади в вільному світі.

Як голова Контрольної Комісії та член Культурної Комісії, я являвся на кожний заклик Екзекутиви — і виконував усі її доручення.

Праця Екзекутиви та по усіх Відділах в ЗДА і Канада була скоординована і згідна, бо за цілий рік не прийшло до мене ні одно зажалення з будь-якого Відділу. Хай вільно буде мені зложити щиру подяку всім Відділам нашої филаделфійської округи — зокрема І. Скочилясові та п-ні гол. радній О. Штогрин за їх найкращу співпрацю. Коли в минулому році ми ще дещо відбивались в нашій праці і вели оборонну роботу, то в цьому році маємо підготований ґрунт під загальний наступ, а це: 1. поширити акцію за присднання членів, 2. розбудувати інвестиції — зокрема морґеджові по наших громадах та тісного зв'язку з громадами, 3. Поширити нашу громадську працю в таких установах як УКК а ЗУАДК, але при рівночаснім відповіднім розголосі, яку працю виконують наша організація і наші урядовці. Тоді не тільки поширимо, але і ще більше розбудуємо велику українську сім'ю, якою є УНС.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІНЖ. СТЕПАНА КУРОПАСЯ

В минулому році я разом з іншими головними контролерами переводив контролю матеріяльних і моральних ресурсів УНСоюзу. Звіт цей був поданий у „Свободі".

Відносно активности в громаді Шикаґо на полі УНСоюзу я був всюди, де того вимагало добро справи. Я все держався засади, що головний урядовець УНСоюзу є не лише на те, щоб носити гарне знам'я і ним величатися, але він мусить бути теж добрим прикладом для інших, коли йдеться про працю в Союзі чи громаді. Тому я був активним організатором нових членів, урядовцем Відділу, зустрічав нових емігрантів при переїзді до нашого міста, старався для них знайти працю, очолював Об'єднання Українських Організацій в Шикаґо і був урядовцем десятка різних українсько-американських організацій. Це все потрібно для зв'язку УНСоюзу з реальним життям і на те, щоб в даних організаціях ширити правду про УНСоюз.

В передконвенційній кампанії, яка ведеться вже в 1957 році, а про яку ми не звітуємо, Шикаґо стане на першому місці в здобутті нових членів. Мав я доручення від Екзекутиви взяти участь в 50-літньому Ювілею Братства св. Николая 106-го Відділу УНСоюзу і виголосити там ювілейну промову, що з приємністю виконав, бо 106-ий Відділ є в нас найстаршим, він перший дав початок до теперішньої великої союзової родини Шикаґа, що числить 7 тисяч членів і дальше вірно та льояльно виконує союзові доручення. Поза тим не було в мене, коли йдеться про УНСоюз, інших справ, гідних уваги, а як були, то їх кожного місяця представляв у „Свободі" в „Трибуні Українського Народного Союзу".

На кінці хочу ствердити, що УНСоюз іде з духом часу і переходить помалу від господарки бондів до господарки морґеджової. На тому зискає УНСоюз, бо процентова стопа від його інвестицій цього року зросла, а в додатку Союз поміг своїм членам по різних громадах Америки. В тому напрямі я був помічним союзовцям в одержанні таких морґеджів. Нові наші союзовці купують тепер масово доми і інші реальності, тому справа морґеджів в часі, коли бракує в Америці гроша, може спричинитися до кращого співжиття і зв'язку союзових громад з Головною Канцелярією. Так напевно станеться!

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІВАНА В. ІВАНЧУКА

За минулий звітовий рік я, разом з іншими членами Контрольної Комісії, переводив контралю майна, діловодства і організаційного жит- УНС. Щодо моєї активности в Дітройтській окрузі, то я, в порозумінні з головним радним п. В. Дідиком, скликав троє зборів Окружного комітету Відділів УНС. На цих зборах заохочувалось присутних урядовців Відділів, щоб вони робили всі можливі заходи для збільшення кількости членства у своїх Відділах та для виконання наложених на них організаційних квот.. Переглядаючи рекорди поодиноких Відділів в головній канцелярії, я зауважив, що не всі секретарі вив'язуються зі своїх завдань в присднуванні нових членів.

Від попереднього річного засідання до цього я присднав 17 нових членів до того Відділу, ,в котрім я є секретарем. Здійснюючи рішення Головного Уряду з минулорічнього засідання щодо уділювання морґеджів, я посередничав за минулий рік в метрополії Дітройту в уділенні 18 морґеджів на суму 132,350 долярів і один із Виндзор на 9,000 долярів, що становить разом 19 морґеджів на суму 141,350 долярів. Про кожного апліканта, члена УНС, повідомляв я Головну Екзекутиву й у зв'язку з цим написав 40 листів. Стверджую, що в цій ділянці я мав надзвичайно добру співпрацю від головного предсідника Д. Галичина і головного касира п. Р. Слободяна та заступника головного предсідника адвоката М. Пізнака. Така акція в Дітройтській окрузі надала УНСоюзові великої поваги й пошани. Бо досі жадна українська братсько-запомогова установа не спромоглася на таку акцію в тій окрузі.

Помимо тих великих досягнень УНСоюзу у фінансовій ділянці, все ще є поважні недомагання і трудноці у присднуванні нових членів.

Поза діяльністю в користь УНС, я брав активну участь в працях Відділу УККА, Американсько-української Культурної Фундації, що вже третій рік удержує катедру українознавчих курсів у Вейн університеті (На процю цієї інституції дає УНСоюз найбільшу жертву) та ін. В минулому році я брав участь в З'їзді Союзової молоді в Акроні, Огайо. В цій ділянці, себто з'їздах тут родженої молоді, наша організація не поступила далеко вперед. Всі ті надбання, що УНС мав перед другою світовою війною, вже минулися і тепер треба наново починати ту акцію. Бо мусимо признати, що спортова акція і з'їзди союзової молоді мали велике значення для розвитку УНСоюзу. Тоді сотні наших молодих американців і канадійців брали активну участь у праці УНС. Тепер ми мусимо розвинути добре упляновану акцію, щоб дістати і затримати від асиміляції тут роджену і новоприбулу молодь. Поза курсами на Союзівці, треба ще виробленої програми в кожній місцевості. Пам'ятаймо, що тільки в молоді майбутнє УНСоюзу. З великою приємністю стверджую, що між мною і головним радним п. В. Дідиком панувала надзвичайно добра співпраця, що додавало нам сили і видержливости працювати для добра УНСоюзу, часом серед дуже невідрадних умовин.

Закінчую цей короткий звіт з вірою в світлу майбутність УНС, що вийде на користь і нашим поневоленим братам на Рідних землях.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ПЕТРА КУЧМИ

Моя діяльність в місті Ню Йорку була виконана впродовж 1956 року наскільки вимагали потреби та припоручення від головної канцелярії та Екзекутиви. Я знаю, що найпекучішою нашою справою є присднування нових членів до Відділів, які зменшуються останніх кілька років, а спеціяльно до молодечого департаменту, де дозрівають грамоти і їх виплачується. Власне ці кляси спричинили упадок членства у Відділах. Багато осіб з цього покоління, зокрема хлопців, важко забезпечити наново, бо більшість з них має забезпечення з армії. Втрата таких членів є болючою для УНСоюзу з двох причин: ми втрачаємо вже випробуваних і вихованих членів, а по-друге, що ці молоді люди, виходячи із УНСоюзу, переривають зв'язки із нашою громадою та українством взагалі. Ми повинні на цих нарадах віддати дещо часу та шукати способів і засобів, щоб цьому зарадити.

Чергову проблему, з якою зустрічаються союзові урядовці, становить висока смертність старих членів, що були ідейними союзівцями, але все ж вони в більшості не постарались, щоб їх ряди були заступлені їхніми дітьми.

Для розв'язки цих та інших проблем нашої організації працював я в Ню Йорку. З урядниками Відділів мав я нагоду часто зустрічатись та обговорити справи УНСоюзу. Старався я спрямовувати людей до вакаційної оселі Союзівки, подаючи вказівки і поради, як також організуючи поїздки на Союзівку, які не все вдавались як слід, бо часом вибрані для поїздки дні були дощові, при чому поносив втрати, навіть грошові. Старався я також, щоб батьки посилали своїх дітей на курси та діставав полегші та знижки для тих, які щиро бажали отримати науку українознавства, а не мали достатніх на те засобів. Власне ця проблема є дуже пекуча, тому що курси українознавства на Союзівці дістали велике признання і похвалу збоку тих, які були на них, і є все більше охочих до виїзду на ті курси, але всі хотіли б мати знижку в оплаті. З досвіду знаю, що таким дітям остається в пам'яті наука і вони напевно будуть добрими союзівцями.

Чергову важливу проблему становить справа захисту для старших віком членів УНСоюзу. Хто слідкує за американською пресою той знає, що державні та міські заряди звертають на цю проблему велику увагу. Пересічний вік життя людини є тепер вищий, як був тому 20 літ або 10 років. Я буду обстоювати, щоб ми не збували тим, що нема аплікантів, але дальше старались здійснити покладені на нас обов'язки щодо старців.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА ІНЖ. ВОЛОДИМИРА КОССАРА

З огляду на мої обов'язки, як одного з головних контролерів, а водночас організатора на Канаду, я мусів виконувати почасти працю двоякого характеру, тим більше, що ці функції припадали на мене як на одинокого члена Головного Уряду УНСоюзу і як на одинокого організатора в Канаді.

Внаслідок цього, крім стисло організаторської праці, я був змушений присвячувати досить багато часу на кореспонденцію у справах союзових проблем у Канаді, а також вести досить активну переписку з нашими поодинокими Відділами УНСоюзу в Канаді і з особами, які мали певне відношення або заінтересування УНСоюзом на терені Канади. Також вів переписку з Головним Екзекутивним Комітетом.

Тій праці я присвячував весь мій час чи то в місці мого гобуту, чи поза ним, відвідуючи Відділи Сходу і Заходу Канади. Тим поїздкам віддав у 1956 році майже половину року, відвідавши 21 Відділів у провінціях Онтаріо і Квебек та 7 Відділів у провінціях Манітоба і Саскачеван — разом 28 Відділів, яких підсилив членством; там же виголошував інформаційні доповіді про УНСоюз, відвідував членів і урядовців по Відділах, відбував засідання з секретарями та давав, якщо заходила потреба, поради відділовим урядовцям.

На початку звітового року вислав обіжний лист до всіх Відділів УНСоюзу в Канаді, в якому подав відповідні відомості в зв'язку з продовженою кампанією за підсилення поодиноких Відділів. З приємністю хочу ствердити, що більша частина Відділів відповіла позитивно на цей обіжник.

В цій кампанії приділено на канадійські союзові Відділи 25 відсотків загальної квоти, проголошеної для всіх Відділів УНСоюзу на північному американському континенті. Ця квота виносила 3,000 нових членів, що їх ми мали здобути від 1-го липня 1955 до 30-го червня 1956 року. Намічена квота для Відділів Канади — 750 нових членів, — коли взяти до уваги 48 Відділів, була надто велика.

Не звертаючи на це уваги, кампанія увінчалася успіхом, хоча цей успіх при активній участі всіх Відділів міг би бути кращий.

Активну участь в кампанії взяло 35 Відділів, які здобули 449 членів, себто 60 відсотків, визначеної на Канаду квоти. 12 Відділів не взяло участи в кампанії, а один Відділ був оснований під її кінець. З Відділів, які взяли участь в кампанії, 8 перевиконали квоту, а один повністю її виконав.

Кампанія за присднування нових членів в загальному була вдалою, бо визначена квота 3,000 нових членів не лише була виконана, але й перевиконана: УНСоюз на північно-американському континенті поповнив свої ряди за один рік на 3,650 нових членів. Союзовці Канади вложили понад 12 відсотків в цю збірну акцію.

Повищі числові дані з минулої кампанії 1955/56 зроблені були для ствердження можливостей для УНСоюзу в Канаді. Ці можливості розвою УНСоюзу існують, бо ж висліди цієї кампанії в процентовім відношенні до вислідів Відділів УНС в ЗДА вказують, що Канада не є позаду Відділів ЗДА, а в деяких випадках ці успіхи напевно будуть збільшені при відповіднім наладнанні організаційного апарату в Канаді.

В цьому звітовому році основано два Відділи, — один в Манітобі, в місті Давфині, за 200 миль на північний захід від Вінніпеґу, який одержав число 494; другий був оформлений в провінції Квебек, у місті Монтреалі, а саме пластовий Відділ ч 434. Тепер маємо 3 пластові Відділи УНСоюзу: в Торонті, Монтреалі і Вінніпеґу.

З рамені Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу я взяв участь і виголосив дві промови на святкуваннях 62-річчя УНСоюзу, як цілости, і 15-річним Ювілеї Відділу УНСоюзу ч. 461 в Велланд, Онт., які відбулися в днях 26 і 27 травня 1956 року. Також взяв участь і виголосив доповідь на річних зборах Відділів 445 у Вінніпеґу, 471 в Монтреалі і ч412 і ч. 465 в Лашіні, Квебек.

Відбув наради з секретарями Відділів Торонта в справі курсу для секретарів та в інших актуальних справах поодиноких Відділів, зокрема про передконвенційну кампанію УНСоюзу.

Від 1950 року починаючи, Головний Уряд УНСоюзу на своїх Річних Засіданнях ухвалював на різні добрі цілі дотації з Народного Фонду для інституцій в Канаді. Ними були: 1. Осередок Української Культури й Освіти; 2. Українознавчі Стипендії на Манітобському університеті; 3. Комітет Українців Канади і 4. Українська Вільна Академія Наук.Дотепер дотації одержали: Осередок УКО, за 6 років 2,950 долярів; Манітобський університет за 6 років 600 долярів; УВАН ра 6 років — 850 долярів і Комітет Українців Канади, за останні 3 роки — бюджетом 600 долярів.

Разом уділено на українські цілі в Канаді за останніх 6 років поважну суму 5,000 долярів.

Всі ці установи виконують щиро працю для якої були покликані до життя.

Осередок УКО рік за роком розбудовує Музей, Бібліотеку та Архів і є найповажнішою такого роду установою в Канаді. Дотації УНСоюзу, які досягають тепер 3,000 долярів, у великій мірі допомогли сталій розбудові цих трьох секторів Осередку. В імені Дирекції Осередку, як містоголови цієї інституції, складаю Головному Урядові за це піклування українською культурою глибоку подяку і вірю, що УНСоюз, цей найвизначніший український меценат, також і в майбутньому задержить своє місце в Осередку Української Культури й Освіти Канади.

Другою інституцією, що діставала від 1951 року дотації від Головного Уряду УНСоюзу, був Манітобський університет, який одержував по 100 долярів річно на стипендії для студентів, що мають найкращий поступ у студіях української мови. З дотацій на цю благородну ціль скористало дотепер 9 студентів.

Будучи представником УНСоюзу в Селекційній комісії Манітобського університету, складаю признання і подяку УНСоюзові так від самої молоді й користувачів стипендіями, як і від професорського складу слов'янського департаменту та від Манітобського університету і вірю, що на цьому Річному Засіданні буде знову признана чергова стипендія для студентів.

УНСоюз вже третій раз вплатив титулом пожертви за всі існуючі Відділи УНСоюзу в Канаді до Комітету Українців Канади, як бюджетову річну суму, 200 долярів. Надіюся, що так станеться і цим разом, і Союзові Відділи остануться далі складовими організаціями місцевих Відділів КУК й спричиняться до загального громадського діяння цієї координуючої установи всіх українців Канади.

УВАН в Канаді одержала дотепер 850 долярів на свою наукову працю і видавничу діяльність. В імені УВАН складаю подяку Головному Урядові УНСоюзу за постійну дотацію цій установі.

Праця для Українського Народного Союзу — так, як це є по всіх громадського характеру організаціях, — тяжка і трудна. Це є також вияв журби за нарід свій — в дуже важливій забезпеченевій ділянці, яка нераз стає добродійником у найчорнішій годині життя української родини. В цій праці зможуть вистояти на своїх позиціях лише ті, що вірять у велике її значення для нашої спільноти. Маю на думці тих членів УНСоюзу, які чи то силою свого сумління і почуття обов'язку своєї виборности, чи з почуття глибокого признання до 63-літньої діяльності УНСоюзу з його блискучими успіхами в многогранній праці серед українців, докладають своїх сил до поширення членства УНСоюзу на північно-американськім континенті. Ними є члени Головного Уряду, урядники і членство Відділів та сталі і допоміжні організатори.

Перед нами осталося пів року часу для передконвенційної живої кампанії, в якій маємо здобути кілька тисяч нових членів. Маю повну надію, що канадійські союзовці, нарівні з нашими американськими братами, з Божою поміччю, перевиконають призначену нашим Відділам квоту.

Звіти Членів Головної Ради

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Д. ШМАҐАЛИ

У 1956-ому році я виконував свої обов'язки та припоручення Головної Екзекутиви і, оскільки дозволяв час, працював на добро УНСоюзу.

На припоручення головного предсідника п. Д. Галичина, 8-го квітня я був на місячних зборах Відділу 364, де полагодив непорозуміння між одним членом і урядовцем Відділу. Тепер там все в згоді, і думаю, що буде надалі згода. На запрошення урядників Відділу 230 в Йонґставні, Огайо, я брав 27-го квітня участь в організаційних зборах місцевих Відділів УНСоюзу. 28-го квітня був на посвяченні прапора Відділу 230.

На запрошення урядниць Відділу 112 в Клівленді, я брав участь в святкуванні 45-літнього ювілею цього Відділу, де мав промову про УНСоюз і його працю. 23-го вересня урядовці Відділу 233 в Лорайні, Огайо, запросили мене на місячні збори, де обговорено організаційні справи, а зокрема справу присднування нових членів.

Я вважаю, що головні урядовці мали б частіше відвідувати Відділи в поодиноких містах, бо члени жаліються, що до них ніхто не приїжджає. А то було б корисно для УНСоюзу.

Заступниця головного предсідника пані Г. Жеребняк, запросила була мене на з'їзд молоді і на короткі наради 27-го жовтня в Акрон, Огайо, де я брав участь. В порозумінні з головним предсідником п. Д. Галичином я скликав окружні збори до Клівленду 28 жовтня, використавши ту нагоду, що члени Екзекутиви були на з'їзді молоді в Акрон, Огайо. На цих зборах було заступлених 15 Відділів разом коло 100 відділових урядовців і членів. Збори були цікаві і корисні. Я завжди був готовий служити радою і порадою урядникам і членам Відділів. Було багато всіляких справ, які треба було полагодити телефоном чи відвідинами.

Місто Клівленд має 10 Відділів УНСоюзу і завжди можна почути якусь правду і неправду про нашу організацію. Я поступав згідно із статутом та моїм найкращим знанням і переконанням.

Старався я підшукати організатора в околиці Клівленду, але досі без успіху. Наскільки позволяв мені час, я брав участь в громадській праці і репрезентував та обороняв добре ім'я УНСоюзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ІВАНА КОКОЛЬСЬКОГО

Моя діяльність у 1956 році почалася негайно по річному засіданні Головного Уряду УНСоюзу, що відбулося в травні місяці. На зборах 206-го Відділу я зреферував звіт із цього засідання і покликав членів до активности в організаційному житті. В місяці травні головний секретар УНСоюзу, покійний Г. Герман, припоручив мені провірити і полагодити непорозуміння у Відділі 93-ому в Сентрал Фолс, Р. Ай. На зборах цього Відділу, 13-го травня, моїм завданням було полагодити справу в найкращий спосіб для добра і користи його членства. Тепер у цьому Відділі панують спокій і гармонійна праця, про що я звітував головному секретареві.

2-го червня 1956 року, в порозумінні з головним предсідником п. Д. Галичином, я скликав окружні збори Відділів моєї округи в місті Вунсакет, Р. Ай. На ті збори прибуло коло 300 осіб і були заступлені всі Відділи. Організаційну промову виголосив головний предсідник п. Д. Галичин, а я провадив зборами. По промовах розвинулась широка дискусія. По зборах висвітлено кінофільм „Союзівка", що викликав вдоволення присутніх.

3-го червня 1956 року, Відділ 206 в Вунсакет, Р. Ай., де я є секретарем, святкував 45-літню річницю свого існування. Цей ювілей відзначено урочисто, із обідом в готелі, на якому було понад 400 учасників, зокрема такі визначні особи, як конґресмен А. Форенд, стейтовий прокуратор В. Паверс, мейор К. Колман та інші. Головний предсідник п. Д. Галичин виголосив святочну промову; також промовляли головні рані п-ні А. Чопик і М. Давискиба. Я провадив програмою, як господар. Преса широко розписувала про це свято.

В порозумінні з головним предсідником п. Д. Галичином 17-го листопада я скликав в Провіденсі організаційні збори Відділів стейту Ровд Айленд, на яких були заступлені Відділи 73, 93, 177, 181, 206, 241, 246 і 454. На цих зборах обговорено союзові справи, зокрема уложено пляни приєднування нових членів. Промовляв п. Д. Галичин, а я провадив зборами.

18-го листопада Відділ 93-ий в Сентрал Фолс, Р. Ай., святкував 40-літтній ювілей свого існування. Заряд і члени цього Відділу гарно пописалися у відзначенні цього свята. На цьому святі я промовляв, а головний предсідник п. Д. Галичин виголосив святочну промову. До мене, як до головного радного УНСоюзу, зверталися з різними питаннями, на які я давав точні відповіді.

По містах і по менших місцевостях моєї округи досі продовжується рух переселення до інших стейтів, внаслідок чого члени УНСоюзу вибирають переступні листи і тим самим деякі Відділи зменшуються, а в інших гублятьcя члени. Я стараюсь всі нові адреси надсилати секретарям на місцях, щоб таким способом уникнути втрати членів. Організаційна праця чимраз більше утруднюється, хоч УНСоюз є мійже кожному відома забезпеченева організація, і треба переконувати тих, що вже відходять на виплачені грамоти.

Поза рамками союзової праці, моя активність в громадському житті продовжується безупинно, бо я вважаю за відповідне брати участь завжди там, де люди сходяться. Урядовець УНСоюзу мусить бути напаготові на всяких імпрезах чи зібраннях, щоб забрати слово, бо люди надіються від нього почути добру новину. Як секретар 206-го Відділу я старався передусім, щоб місячний звіт був точний, без суспензи та заразом дбав, щоб Відділ зростав новими членами. Живе слово є тільки один спосіб, яким можна организувати нових кандидатів в члени УНСоюзу. В своїй праці я завжди зустрічав повне довір'я та щире відношення.

З нагоди цьогорічного зібрання Головного Уряду УНСоюзу, бажаю нашій славній організації дальшого світлого розвитку на славу нашого народу!

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ АННИ ЧОПИК

На протязі звітового часу я не мала жадного розпорядження з Головної Канцелярії, а по Відділах нашої округи не було ніяких труднощів.

В червні 156 року я була присутня на відкритті нашої відпочинкової оселі „Союзівка" і брала участь в складі Головного Уряду.

У червні 1956 року, на запрошення Товариства Запорожської Січі, 206 Відділу Українського Народного Союзу в місті Вунсакет, Р. Ай., що святкував свій 45-літній ювілей, я виголосила промову в англійській мові про діяльність УНСоюзу на полі асекураційнім, національнім і культурнім.

На Лейбор Дей я була присутня на конвенції Ліґи Української Молоді і на зборах українських професіоналістів, де була представлена як головна урядниця УНСоюзу і брала участь в окружних зборах Союзу, які були скликані в тім часі в Боффало.

На всіх зборах мого Відділу я брала активну участь, і при кожній нагоді старалася приєднувати нових членів.

Поза тим я була дуже активна в громадській праці міста Бостону і при кожній нагоді згадувала про Український Народний Союз.

В січні 1956 року перед святом Незалежности України мені припала честь зорганізувати делеґацію до губернатора і приготовити проклямацію. Крім цього запрошувала стейтових та місцевих урядників і промовляла в українській та англійській мовах.

Також під час року я старалася дописувати до „Юкрейнієн Віклі" на різні теми.

Отцим кінчаю мій короткий звіт і на слідуючий рік буду старатися дальше працювати в користь Українського Народного Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ МАРІЇ ДЕМИДЧУК

Знову минув рік, і знову з'їхалися ми, щоб перечислити наші осяги, а евентуально й невдачі в нашій праці для УНСоюзу. З'їхалися на це річне засідання ще й на те, щоб радити й над майбутньою працею і над плянами, які мали б увінчатися успіхами і принести користь нашій дорогій організації. З уваги на те, що за рік відбудеться чергова Конвенція УНСоюзу, призадумаймося глибше над деякими засадничими справами і доложімо старань, щоб перед представниками загалу членства — понад 70,000 душ — ми виправдали наш вибір на урядовців УНСоюзу.

Як головна радна УНС, складаючи звіт, дозволю собі сказати, що до праці на цьому становищі я ставилася завжди з великою увагою і не занедбала жадної нагоди, щоб спричинитися до осягнення цілей, до яких ми, як урядовці, маємо змагати.

Від часу, коли УНС закупив Союзівку, наші Відділи з метропольної округи Ню Йорку влаштовують двічі на рік поїздки на цю оселю. З уваги на віддаль, нам не завжди вдаються ці поїздки так, якби ми цього собі бажали. Як головна радна і секретарка Відділу 293, я брала участь у підготові згаданих імпрез, буваючи на всіх підготовчих зібраннях Відділів, займаючися наладнанням справ з автобусами і організуванням учасників поїздок і т. д. Я всюди, де було можливо, кооперувала з іншими урядниками УНС, а саме з п. М. Пізнаком, головним контролером п. Кучмою і головним радним д-ром Я. Падохом.

В останньому році мали ми в Ню Йорку окружні зібрання Відділів: 9 серпня 1956 року, 15 лютого 1957 року і 10 травня 1957 року — разом три зібрання, на яких я секретарювала. Крім того, відбулися в нашій окрузі курси для вишколу організаторів УНС в днях 22-23 березня 1957, в яких я теж брала участь.

За останній рік написала я чотири дописи до „Трибуни УНС" на жіночі теми.

У передконвенційній кампанії приймаю теж участь, виповнюючи квоту членів, призначену для Відділу, в якому секретарюю. Досі здобуто майже половину квоти. На річних зборах Відділу 293 створено комітет для приєднування членів, у якому я, як Головна Радна, маю нагляд при здійснюванні плянів.

Як секретарка Відділу, дбаю про його добро, і стараюся стояти в близькому контакті з членами, і тому в Відділі майже нема суспенз. За останній рік суспендували ми тільки одну дитину, а придбали чотирнадцять нових членів.

Разом з іншими урядовцями УНС я брала участь в похоронах сл. п. головного секретаря Григорія Германа, і тут висловлюю свій щирий жаль з приводу втрати такого ревного й довгорічного працівника УНС.

REPORT OF ANDREW JULA, SUPREME ADVISOR

January 8th, with Vice-Presidentess G. Zerebniak, and officers of branch 120 of Aliquippa, inspected the new UNA home and discussed an application for mortgage loan from UNA. Also that same day I had meeting with officers of branch 276 Ambridge.

During the months of March and April had many meetings with officers of branch 91, McKees Rocks, Pa. and former secretary of said branch, regarding past financial shortages. Matter was settled by compromise.

In June, inspected new home in Aliquippa and recommended to home office that their mortage loan is ready for final settlement.

August 12th attended Ukrainian Day in Youngstown, Ohio, where Vice President Michael Piznak made the speech of the day.

October 27th attended the UNA Youth Rally of the state of Ohio, sponsored by the branches of Akron, which was held at the Sheraton-Mayflower Hotel, Akron, Ohio, and participated in the panel discussions.

Also during October made the necessary arrangements to have the tape recording by D. Halychyn in behalf of the Presidential campaign to be broadcast on the Ukrainian-American Radio Hour.

In November helped reorganize the Ukrainian Congress Committee of America chapter in the Pittsburgh area.

Attended all Ukrainian rallies and functions in my area and periodically spoke on the radio about the UNA and its work that is being done throughout the country and urged Ukrainian American youth to join the UNA as members.

Also spoke in behalf of the American youth of Ukrainian descent seeking political office regardless of their party affiliations. Took care of all correspondence sent by the Executive Officers of the UNA. My main weapon in promoting the UNA was to put all news that happened in my area, with pictures in the local papers and over the radio.

Only organized seven adult and six juvenile new members into branch 161 for the year of 1956.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ТАРАСА ШПИКУЛИ

З такої великої і численної Союзової Родини, якою є Шикаґо й околиця, мій звіт з праці за 1956 рік міг би бути дуже обширний і багатий, бо майже кожного дня треба було займатися союзовими справами. Та щоб не забирати дорогого часу, я у своїм звіті буду якнайбільше скорочуватись і згадаю тільки про важливіші справи і події, що в них я був учасником.

Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в Шикаґо і околиці відбув дня 28 квітня 1956 року свої річні Загальні Збори, на яких, крім звичайного порядку нарад та звітів і крім вибору нової Управи, яку я знову очолив як голова, Збори виявили велике заінтересування справою приєднування нових членів та всесторонно обговорили методи приєднування. У тій справі всі ми приходимо до одного важливого висновку, а саме, — що для більшого успіху в цій справі конечно потрібним є заанґажування більшого числа організаторів, бо двох, яких ми тепер маємо в Шикаґо — пп. М. Ткачук і В. Fединський — є замало.

Не можу поминути побажань деяких Відділів, висловлюваних на Зборах та при інших нагодах, а саме, щоб наступна конвенція УНСоюзу, з уваги на велике число Відділів і членів, відбулася вперше в історії УНСоюзу таки в Шикаґо. Така подія мала б великий пропаґандивний вплив на все членство і на приєднання нових членів. В тій же справі зверталися деякі наші Відділи з Шикаґо до Екзекутивного Комітету УНСоюзу.

Другою важливою подією в житті нашої союзової громади в Шикаґо був традиційний День Українського Народного Союзу, що відбувся 15 липня 1956 року при виїмково великому здвизі союзовців та громадянства з міста й околиці. Крім звичайної програми того Дня, як це бувало і минулих роках, в тому числі й вибору королеви Дня УНСоюзу на 1956/57 рр. — відбулися спортові змагання у відбиванці за чашу Українського Народного Союзу, що її зафундував Головний Уряд. Не треба, мабуть, згадувати, що підготування до цієї великої імпрези коштували мене багато часу і труду, одначе не можна було б і подумати про її успішний перебіг, якби не правдива союзівська співпраця і кооперація збоку відділових урядовців і членів. 21-ий День Українського Народного Союзу в Шикаґо був дійсним доказом дружнього співжиття нашої союзової громади та широкої популярности Українського Народного Союзу серед широкого громадянства.

Поза моїм урядуванням як головного радного УНСоюзу, я мусів присвячувати також багато часу й труду як секретар 221-го ім. св. Стефана — найбільшого Відділу в ЗДА і Канаді, що начислює понад 2,000 членів.

Поза тим, як головний радний УНСоюзу, бував я на всіх важливіших імпрезах українських організацій Шикаґо, репрезентуючи УНСоюз, а як була відповідна нагода передаючи привіти і пропаґуючи союзову ідею. А при активності шикаґівської громади таких нагод було дуже багато.

Крім того брав я активну участь у праці інших наших організацій, зокрема, як містоголова Ліґи Американців Українського Походження та голова її Комісії Збірки „Народного Фонду" УККА старався вповні виконувати наложені на мене в тій ділянці обов'язки, які, треба ствердити, принесли і в цьому році відповідний успіх, бо, якщо йде про висоту зібраних датків на Народний Фонд, Шикаґо є на першому місці.

Впродовж звітового року знайшов я ще час на приєднання нових 50-х членів до УНСоюзу.

У своїй праці я зустрічав згоду і повну кооперацію як від Головної Екзекутиви УНСоюзу, так і від відділових урядовців та членів, за що їм всім належиться щира подяка.

Вірю, що добра співпраця всіх нас разом принесе у майбутньому ще більше користи для дальшого розвитку Українського Народного Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО Д-РА ЯРОСЛАВА ПАДОХА

При специфічнім характері уряду головного радного УНСоюзу, на якого статут не накладає майже ніяких конкретних обов'язків, зате обтяжує його передусім моральною відповідальністю за вдержання, й що більше, — ріст найбільшої й найбагатшої української громадської установи у вільним світі, скласти звіт з діяльности не така то проста і легка справа.

Що повинно лягти в основу такого звіту? Чи ті обмежені функції, які в ряди годи приходиться виконувати головному радному для і внутрі УНСоюзу? Чи може в цей звіт повинна ввійти вся громадська активність справоздавця?

Я схильний думати, що друга настанова справоздавця більш відповідає і статутовому характерові головного урядовця УНСоюзу і довголітній традиції тієї установи. Адже ледви, чи є якась друга установа в цім краю, яка б була тісніше пов'язана з усім українським громадянством і з його всестороннім життям і ледви чи чиясь доля, його існування і ріст більше пов'язані з долею і ростом всієї широкої громади, як нашого УНСоюзу. Тому мені здається, що кожний з головних урядовців може з чистим сумлінням вставити в свій союзовий баланс однаково, як працю для УНСоюзу, так і для широкої нашої громади. Одна і друга на ділі є працею для батька всіх американських установ — УНСоюзу.

Моя праця для УНСоюзу проходила в звітовому часі дуже різноманітно. На неї складалися обов'язки, зв'язані з діяльністю Окружного КомітетуВідділів УНСоюзу в Ню Йорку, з моїм членством у Культурній Комісії УНСоюзу, з моїм головуванням від восьми років в однім з більших Відділів УНСоюзу, а саме в Товаристві „Свобода", 194 Відд. УНСоюзу в Ню Йорку та, й то передусім, з моїм можливо тісним і продуктивним співробітництвом у неофіційнім органі УНСоюзу, „Трибуні УНСоюзу", що появляється, як додаток до „Свободи" під кінець кожного місяця.

Впродовж минулого року ню-йоркський Окружний Комітет Відділів був доволі активним. Під окремою його опікою знайшлася „Союзівка". Вже сталося свого роду традиційним обов'язком нашого Окружного Комітету влаштовувати святочне відкриття і не менш гучне закінчення союзівського сезону. В обох минулорічних імпрезах на Союзівці, на мою долю припало, як і в раніших роках, бути менаджером змагання за ковбасу на союзівковій щоглі, перегонів в мішку та інших не менш відповідальних розвагових підприємств. Мою участь у відкритті та святочнім проголошенні Місс Союзівки широко прославила вся наша преса, тож про неї не потребую згадувати. Комітет саме тепер приготовляє святочне відкриття пам'ятника Т. Шевченка на тій же Союзівці, що має всі дані стати найбільшим досі днем тієї чарівної оселі і найбільшою пробою роботящости Комітету і всіх його членів. У тих приготуваннях беру і я активну участь.

З правдивою приємністю згадую мою співучасть у праці недавно утвореної чи радше відновленої Культурної Комісії УНСоюзу. В цій праці я постійно стояв до диспозиції голови Комісії головного предсідника Д. Галичина та секретаря Комісії ред. А. Драгана. Зокрема з цим останнім я постійно співпрацював у редагуванні і друкуванні „Бюлетеню Культурної Комісії УНСоюзу", якого досі вийшло три числа.

Культурна діяльність завжди була рівнорядною ділянкою праці УНСоюзу нарівні з працею обезпеченевою чи допомоговою. Культурні потреби нашої громади в цім краю були не меншою причиною основання УНСоюзу, ніж причини забезпечення долі його членів і їх родин. Ця культурна праця й до нашого часу залишилася дуже важливою для всієї нашої громади. Згадати б тільки серію історичних і літературних книжок, виданих УНСоюзом для користування нашими англомовними земляками, а ще більше для познакомлення широких американських, не-українських кругів з Україною, її історією, культурою і політичними змаганнями. Тому відновлена Культурна Комісія перейняла зразу на себе великі завдання від підготови такого монументального твору, як англо-мовна Енциклопедія Українознавства, до періодичних Бюлетенів Культурної Комісії, які мають завданням підсилювати та стимулювати культурну працю наших союзових відділів; від будови пам'ятника Т. Шевченка на „Союзівці" до підготови всяких культурних виступів УНСоюзу і його відділів. Скільки разів наші вдділи а то й інші громадські осередки зверталися до УНСоюзу або його органу „Свобода" про допомогу в улаштуванні культурних імпрез чи то шляхом надіслання друкованих матеріялів, нот, віршів, чи висланням доповідача чи промовця, вони завжди одержували їх заходами нашої Культурної Комісії. Поглиблення праці цієї Комісії залежатиме прямо від культурної активности Відділів, яким Комісія запропонувала обрати для тієї мети окремих культурних референтів.

Не без певного сентименту згадую кожного року в моїм звіті з праці головного радного — працю в моїм, сказати б матернім, відділі УНСоюзу, його 194 Відділ, Товариство „Свобода". Адже ж там я знайшов сливе вісім років тому, зараз таки після приїзду до цього краю, моїх найближчих і найщиріщих вужчих земляків стрийщини, жидачівщини, куравенщини і сільщини, яких села і містечка майже до одного пройшов я в мої студентські і конціпієнтські часи, на службі „Просвіти", „Рідної Школи", „Сокола", тих в ширшому розумінні „старокрайових" відповідників Батька-Союзу. Там по їх зичлевій волі я наново, не гаючи багато часу, включився в нову громадську роботу, яка так часто нагадувала перервану працю в ріднім краю; там я одержав від земляків на цім континенті не тільки перші громадські обов'язки, але й перші громадські почести: головство одного з більших союзових відділів і то в самім серці земляцької і союзової української громади в Америці. З цього мого Відділу повела мене дорога дальше до централі УНСоюзу, до співпраці з його органом „Свободою", а там з волі останньої конвенції, до почесного і відповідального посту першого головного радного з широких лав новіших членів союзової громади. Працю, безперервну вісімлітню працю, в межах цього Відділу я вважав і дальше вважаю моєю великою повинністю для нашої громади і для нашого Союзу. Тому дозвольте, Пані і Панове, її врахувати в число моїх загальних союзових обов'язків і вставити її в цей роковий звіт одного з головних радних УНСоюзу. Бо я переконаний, що не може бути добрим головним урядовцем той, хто не сповнює як слід своїх, нехай на око малозначних, обов'язків в низових клітинах УНСоюзу. Бо хоч якою відповідальною є праця головних урядників, а навіть самого Екзекутивного Комітету УНСоюзу, то ще важнішою є праця наших низових урядників відділових, а зокрема наших відділових секретарів, без сумлінної і майже повністю безвідплатної праці яких не проіснував би наш могутній УНСоюз мабуть навіть одного року. Наближаючись до свого сорокаліття (в 1958 р.) мій відділ „Свобода" не тільки залишився вірним своїм свободолюбним традиціям та своїй громадській традиції, але й не виявляє ніяких познак старости: в однім 1956 році він побільшився майже на сотню членів, а близько половина його членів — це молодь.

Особливо багато уваги я присвятив у звітовому часі співпраці у союзовому додатку „Свободи" тобто „Трибуні УНСоюзу". Та й чи могло бути інакше, коли зважити, що наші безпосередні зв'язки зі союзовим загалом такі рідкі, а наш живий голос доходить тільки до дрібної частини тих, кого ми репрезентуємо в чотироліттю поміж конвенціями. Справжній зв'язок з загалом нашого союзового членства, розпорошеного поміж 28 стейтів і 6 провінцій Канади, можна держати передовсім при помочі писаного й друкованого слова. Тому то значення нашого органу „Свобода", а зокрема його союзового додатку „Трибуна УНСоюзу" є такі необхідні для існування і розвитку УНСоюзу, а праця наших редакторів, а зокрема їх шефа ред. А. Драгана, є однаково спрямована на добро всієї нашої національної громади поза межами батьківщини і на добро нашої вужчої союзової громади.

Цифровий підсумок цієї ділянки моєї союзової праці виявляє, що в 1956 р. в „Трибуні УНСоюзу" видрукувано моїх 11 статтей на найбільш у той час актуальні союзові теми. Крім того поміщено в „Свободі", поза межами згаданої „Трибуни", три інші загальні статті на союзові теми, призначені передовсім для широкої, позасоюзової громади, та три статті на ширші громадські теми, разом 17 статтей. Одна більша стаття на союзові теми була надрукована в календарі „Свободи" за 1957 р. в якій з'ясовано труди нашого новітнього національного мандрівника і піонера — союзового організатора і його незаступиму ролю в організуванні нашої громади в цім краю. В цьому ж році я написав для „Трибуни" шість статтей, а крім того таке саме число статтей помістила „Свобода" поза „Трибуною" на теми взяті прямо з нашого союзового досвіду. Завданням цих статтей було вказати нашій широкій громаді, яка ще не знайшла дороги до союзової громади, яку шкоду вона робить для себе і своїх рідних, не забезпечуючи свого і їхнього життя в УНСоюзі.

Не називаю наголовків тих статтей, бо вони Вам, пильним читачам „Свободи" і її „Трибуни УНСоюзу" добре відомі. Підкреслюю тільки те, що тематика моїх статтей обнимала всі найважніші і найактуальніші справи союзового дня, а поруч тих поточних проблем я не уникав також розгляду питань, які мають непроминаюче значення для нашої заморської і зокрема союзової громади. Окремим інтересом я насвітлював питання поступового об'єднювання всіх, таких різних і все ще існуючих в межах Союзу, груп його членства та взаємні зобов'язання всіх тих груп до взаємної льояльности та справедливости. Бо тільки на базі традиційної, як американської так і української льояльности і рівности, прийде повне і тривале об'єднання всієї нашої союзової громади, а за нею, дасть Бог, і всієї нашої тутешньої, як же дуже порізненої, національної громади. З найвищим вдоволенням і оптимізмом можемо ствердити, що і в останнім році, як і в попередніх роках, ми зуміли оминути більших порізнень між союзовими групами і що наша хроніка останнього року не занотувала ні одного випадку поставлення групового інтересу понад інтерес союзовий і національний. На тлі таких густих протилежних випадків серед загалу нашої громади, цей факт набірає особливого значення і дозволяє дивитися в майбутнє з певністю, що ще далеко не закінчився світлий період безприкладного розвитку нашого УНСоюзу.

Залишаючи на боці найбільше в останнім році поле моєї союзової діяльности (працю в характері головного організаційного референта УНСоюзу), як працю, яка виходить поза межі обов'язків головного радного, а про яку буде мова на іншому місці, закінчую мій роковий звіт з виконання моїх обов'язків, наложених на мене останньою конвенцією УНСоюзу, зі скромним вдоволенням, що я в міру моїх сил виконав те, що можна було виконати та що не завів надій тих великодушних учасників конвенції, які, не знаючи в той час мене основніше, доручили мені мій почесний, але водночас і дуже відповідальний уряд.

(Продовження Звітів на слідуючій стороні)

REPORT OF WILLIAM B. HUSSAR, SUPREME ADVISOR

February: Called all local branches in the Rochester area for an organizational meeting. Plans were made to purchase radio time to give people more information about the UNA.

May: The Rochester branches of the UNA sponsored a UNA New York State Bowling Tournament held in Rochester, May 2, 1956. Rochester branches sent 20 teams to the tournament, Branch 304 of Buffalo, N.Y. sent 6 teams, and Branch 39 sent one team from Syracuse, N.Y. The Nicholas Muraszko Memorial Trophy was again donated by me to the winners of the Tournament, Branch 269 Ivan Franko Society, and second place went to St. Josaphat's Society Branch 217.

July: In connection with the Ukrainian Day held in Rochester on July 4th by the Ukrainian Congress Committee, I participated in the program and extended greetings from the UNA. Vice President Michael Piznak, State, County, and City Officials were also present at this affair.

In a SUMA affair of upstate New York Organizations I participated in their program and extended greetings from the UNA to the members and guests.

Labor Day UYLNA Convention, Buffalo, New York

Called a meeting of all UNA officers, members in the Buffalo, Rochester, area. This meeting was attended by Supreme Officers as follows: Mr. Halychyn, Mr. Piznak, Mrs. Zerebniak, Miss Chopek and the late Mr. Gregory Herman. We also had the honor of having at this meeting the Hon. Senator William Wall of Canada, who delivered an inspiring talk. This meeting was also attended by many of our active youth in other organizations as well as in the UNA. This meeting was an inspiration to all the youth who were interested in the operation of the Ukrainian National Association.

September: Visited the **Soyuz Day** sponsored by the UNA Branches of New York and New Jersey area (Metropolitan Area) at the Soyuzivka where with other UNA officers I participated in the program.

October: Received an invitation from the Vice Presidentess Mrs. G. Zerebniak, to attend a UNA Youth Rally at Akron, Ohio. This rally was attended by many of the Supreme officers. The rally was also attended by many of the Youth of the Akron area. The meeting was interesting and much information was gained by the young officers. Many of the youth took an active part in asking many questions pertaining to the operations of the UNA. More rallies of this type should be held throughout the UNA.

November: Represented the UNA at the 40th Anniversary of the St. Mary's Society branch No. 36 of the UNA, extended greetings to the officers, members and guests from the UNA

December: Held an organizational meeting with the Rochester branches. Questions and answers pertaining to the UNA and the Svoboda featured the discussion period. All officers were asked to help get their quota in membership. Mr. Halychyn was present for this meeting.

At a St. Josaphat's Society branch No. 217 founders banquet of the organization, I participated in the program and rendered services to the best of my ability. Mr. D. Halychyn, was guest speaker for this affair.

In my activities other than Supreme Officer and secretary of my branch, I took active part in the Ukrainian Congress Committee (Rochester Branch) Local Club; Acting President of the Ukrainian American Sports Club, which this year have won the final game in soccer for the Eastern part of the United States, and will play for the western title, date not announced as yet. This is the first time in the Rochester history that a team has ever won the National title.

In the past years I have worked with the American born youth, and in the last two years I have worked with the new immigrants and from my experience I find that they both are interested in sports, although they play different kinds of games. I think that this UNA assembly should take this matter into consideration and plan a good all around sports program so that we can keep our youth in Ukrainian organizations.

In concluding my report I want to express my sincere thanks to the Supreme officers, Editors of the Svoboda and the Weekly for the cooperation they have given me and to all the local officers for their time and effort spent in the interest of the UNA.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО ВОЛОДИМИРА ДІДИКА

Звіт мій обіймає Дітройтську округу, де я сповняв свої обов'язки для УНСоюзу спільно з головним контролером п. Іванчуком контролером справи, припоручені мені Головною Екзекутивою.

За кілька тижнів по річнім засіданні Головного Уряду, 16-го червня 1956 року, скликали ми окружні збори в справі виповнення призначеної нам квоти нових членів. В минулорічній кампанії 5 Відділів, виповнили свою квоту, а два Відділи були неактивні в кампанії. На тих зборах також передали ми звіт з річних нарад Головного Уряду.

У вересні, на припоручення головного предсідника п. Галичина, склав я привіт від УНСоюзу для Організації Державного Відродження України, на річному з'їзді цісї організації, який відбувся в Дітройті.

У жовтні, на припоручення місто-предсідника п. Пізнака, оглянув я з п. Іванчуком і висловив свою думку щодо будинку Українського Національного Клюбу ім. П. Орлика, в Гамтремку, Міш. на який хотіли позичку від УНСоюзу.

На запрошення місто-предсідниці п-ні Г. Жеребняк, був я присутний на окружному з'їзді союзової молоді в Акроні, Огайо, який відбувся 27 жовтня м. р.

З нагоди приїзду місто-предсідника п. М. Пізнака в Дітройт, в днях 19-20 січня ц. р. ми оглянули в цьому місті майже всі реальності, які мають морґеджі в УНСоюзі. Також оглянули й ті, які подали прохання про морґедж.

По отриманні у січні ц. р. обіжних листів в справі курсів для відділових секретарів, ми скликали 24 лютого ц. р. окружні збори, на яких рішили запросити для переведення курсів організаційного референта п. Падоха, але отримали відповідь з Головної Канцелярії, щоб дату курсів відложити, бо п. Я. Падох не міг прибути до Дітройту на означені нами дні.

Кілька років тому, з уваги на відсутність заінтересованих членів, які могли б провадити справу, розв'язано Відділ 141 в Дірборні, Миш. Я зауважив таке заінтересування у п. І. Ващука і почав з ним переговорювати. По кількох місяцях підготування, п. Ващук скликав 6 квітня ц. р., перші організаційні збори, на яких було 10 повнолітніх членів. Я привітав новий Відділ, який вже має число 426. Вважаю, що під нинішню пору цей Відділ має дуже добрі вигляди на розвиток.

Останні збори в звітовім році ми відбули з відділовими секретарями 11 травня ц. р. З нагоди приїзду організатора п. Білецького, перед моїм виїздом на нинішнє засідання, п. Білецький тішився добрим успіхом в Дітройті.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО МИКОЛИ ДАВИСКИБИ

Здається, що ще так недавно ми радили разом тут на минулих річних нарадах, схвалювали різні резолюції для добра і поповнення рядів УНСоюзу. Та не все сповнилось так, як бажалось. Минулий рік не був продуктивним роком для УНСоюзу. На це склались різні причини. Були і є нарікання. Старі нарікають на молодь, а молодь знову на старших за те, що не хотять прийняти до управи Відділу момолодих енерґійних людей, які з часом могли б виробитись на добрих працівників УНСоюзу. Упродовж звітового року я був у постійному контакті з відділовими урядовцями моєї округи.

Моя праця на союзовій і народній ниві була така: 15-го січня 1956 я був приявний на похоронних відправах за душу сл. п. Якова Макогона, відомого між американцями як князя Розумовського. Накінець я говорив прощальну промову по англійськи.. Дивно мені, що дуже мало згадки було про його смерть у „Свободі" та взагалі в українській пресі. Навіть ті, що користувались його моральною й матеріяльною допомогою, не спромоглись написати згадку про його смерть і його працю для українського народу.

16-го січня 1956 я був приявний на цілоденній конференції, яку скликала Губернаторська комісія в справі спонзорування і розміщення скитальців в стейті Массачусетс. В склад тої комісії входили різні аґенції, а я заступав українців нашого стейту. В дискусії я забирав голос.

3-го червня 1956 року я був приявний на 45-літнім ювілею 206 Відділу УНСоюзу у Вунсакет, Р. Ай. Покликаний до слова, я коротко з'ясував інтенсивну працю цього Відділу на союзовій і народній ниві. На святі були приявні також головний предсідник п. Д. Галичин, головна радна А. Чопик, а святом проводив головний радний Іван Кокольський.

17-го червня 1956 року я був приявний на піврічних зборах 238 Відділу УНСоюзу в Бостоні. При тій нагоді я здав короткий звіт з річних нарад Головного Уряду УНСоюзу.

9-го грудня 1956 року я був приявний на річних зборах 238 Відділу, де рівнож промовляв про поступ і силуї УНСоюзу. На кінець я радив, щоб до нової управи Відділу вибрати представників старших поселенців, новоприбулих і тут родженої генерації. Ця пропозиція була прийнята і переведена.

Упродовж цілого звітового року я був у постійному зв'язку з Відділами моєї округи, які часто звертались до мене в різних справах. Кожному я давав відповідну пораду, завжди маючи на увазі добро Відділу і Батька-Союзу.

На початку липня 1956 року загостив до мене д-р Герасимович. При спільній розмові я довідався, що він і його мама були членами УНСоюзу та через непорозуміння з бувшим організатором УНС п. Загаєвичем виступили з організації. Після моїх вияснень д-р Герасимович пообіцяв, що коли настало примІститься в котрійсь з наших громад, стане знову членом УНСоюзу.

В грудні 1956 секретар 238 Відділу УНСоюзу в Бостоні віднісся до мене, щоб я допоміг йому полагодиди справу виплати розмету по бл. п. Томі Січкорізі, що я і зробив.

Упродовж цілого звітового року я старався, на скільки час і здоров'я позволяли, працювати для збільшення рядів УНСоюзу та сповняв свої національні обов'язки. Рівнож брав активну участь в американськім житті. Під час вибору Президента, працював з комітетом національностей при Республіканській партії, репрезентуючи там українську групу. Містив я й дописи на союзові і народні теми в „Свободі"

У звітовому часі не мав я важних припоручень від Головної Екзекутиви. Упродовж цілого року був я в тісному контакті з членами Головної Екзекутиви, реаґував на кожне засідання Головної Екзекутиви і жадав бюлетенів та вияснень щодо інвестицій, позичок на морґеджі і подібне. Живо інтересувався я також виданнями і пюблікаціями УНСоюзу.

На кінець складаю щиру подяку Головній Екзекутиві, поодиноким членам Головного Уряду УНСоюзу та відділовим урядовцям за спільну працю для УНСоюзу.

Бажаю для Батька-Союзу якнайбільшого успіху в передконвенційній кампанії.

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ РАДНОЇ ОЛЕНИ ШТОГРИН

Тому, що в 1956 році була проголошена кампанія за новими членами,вся моя увага була звернена на те, щоб використати всі можливості і нагоди для придбання нових членів. Можливості були, бо в 1956 році за новим законом приїхало поважне число нових поселенців з Европи. Однак, здобування цих нових членів було сполучене з витратою часу, присвяченого на початкову допомогу новоприбулим.

Як голова створеної тоді переселенчої комісії, я співпрацювала з організатором п. Скочилясом, який перебрав на себе приміщення на мешкання та працю новоприбулих і якому я постійно у цій праці допомагала. Я часто їздила на стацію, особливо, коли приїздили більші групи людей, або коли п. Скочиляс був зайнятий деінде, і розвозила прибулих на місце їх призначення.

З часом виринали різні проблеми в ділянці суспільної опіки: приміщення в шпиталі, контакти з місцевими харитативними установами, еміґраційним бюром і т. п. Вислідом цих змагань і завдяки організаційному хистові організатора п. Скочиляса, ми здобули поважне число нових членів. Мій Відділ збільшився на 90 членів, а також інші Відділи збільшилися, діставши нових членів, яких секретарі присднували з організатором.

Незалежно від діяльности організатора, деякі наші секретарі самі організували членів, збільшуючи або заповнюючи убутки у своїх Відділах.

Тут я мушу з признанням зазначити, що у нас була повна кооперація з організатором. Я передавала йому адреси, які діставала, він інформував про різні справи і проблеми, з якими він у своїй праці зустрічався і які ми опісля обговорювали з д-ром В. Ґаланом. Виявилось, що УНС, не зважаючи на труднощі, багато зискав на терені Филаделфії не тільки в членах, але в оцінці його громадського значення і праці. Значний відсоток людей, які, хоч вже довший час живуть в Америці, та до справи забезпечення ставились з байдужістю і недовірям, вдалось п. Скочилясові переконати і вписати в члени, а то й відзискати деяких суспендованих.

На початку звітового року ми зорганізували з рамени УНС радіоавдиції, в яких по черзі брали участь д-р В. Ґалан, я і п. Скочиляс. В травні ми мали наради в справі продовження кампанії.

У жовтні я промовляла на Ювілейному Святі 156 Відділу в Честер. На цім святі промовляли також п. Д. Галичин, п. М. Пізнак, д-р В. Ґалан і п. Скочиляс, який і помагав підготовляти свято.

В листопаді відбулись у нас окружні збори, на яких був приявний п. Р. Слободян. На цих зборах між іншими винесено ухвалу влаштувати діточу забаву. Підготову до цієї імпрези ми почали в грудні, але з браку залі відбули її в січні під знаком Новорічної Забави для дітей. Ми з п. Скочилясом мали досить мороки з підготовою, бо тільки три Відділи піддержали нас фінасово і дали членів до праці, а шкода, бо імпреза вийшла дуже вдатна, стягнула багато дітей і родичів і мала великий відгомін серед громадянства. Програму підготовив і перевів секретар 375 Відділу п. Є. Грималяк, а на цій імпрезі промовляли д-р В. Галан, я і п. Скочиляс. Треба ще згадати що на цю імпрезу загостила школа українознавства з Фінексвіл, яка виконала точку у програмі. Думаю, що такі імпрези повинні бути продовжувані.

Уважаю, що до союзової праці можу зачислити ходження за свідка при іспитах на громадянство, бо люди, які до мене звертаються за цею прислугою, це переважно члени мого або інших Відділів, а число їх сягає 70. Кожна така справа забирає коло 3 годин часу.

Після вичерпання звітів усіх членів Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії та Головної Ради, головний предсідник Д. Галичин о год. 7:30 ввечорі перериває наради до черґового дня, вівтірка 28-го травня, до год 9-ої рано.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД

(Вівторок, 28-го травня 1957)

Головний предсідник Д. Галичин відкриває наради о год. 9-ій рано та покликає до звіту головного редактора „Свободи" А. Драгана.

Звіт Редактора „Свободи" А. Драгана

Саме в часі, до якого відноситься цей звіт Редакції „Свободи", органу Українського Народного Союзу, Америка та весь культурний світ і ми з ним відзначали 250-річчя з дня народження Бенджаміна Франкліна, ім'я якого нерозривно зв'язане та є символом того, що розуміємо під поняттям вільної преси. „Без свободи думки не може бути мудрости; громадської свободи не може бути без свободи слова, на яку має право кожна людина... Хто хоче поневолити націю, той мусить зачинати від заборони вільного слова..." — писав цей „один з найширших та найодвертіших умів, що їх знає людський рід" — як називають Франкліна його біографи. Франклін був переконаний, що право вільного обміну думками, ідеями та інформаціями є основне і найважливіше для добробуту людства. Він вірив, що всі труднощі і суперечності між людьми можна полагоджувати „без взаємного підрізування горла" саме при допомозі вільного слова та вільного обміну думками, ідеями й інформаціями. „Я думаю — писав він до свого приятеля — що ніщо не має такого значення для загального добра, як виховання і вишкіл суспільности в мудрості і чеснотах, бо мудрість і чесноти та мудрі і чесні люди є для держави далеко більшою силою, ніж багатство і зброя". Таке виховання суспільности — це завдання в першу чергу вільної преси. „Видавець газети — твердив Франклін — повинен уважати себе за охоронця репутації своєї країни..."

За свободу слова і преси, за вільний обмін думками, ідеями та інформаціями, Бенджамін Франклін усе своє життя, словом і ділом вів справжній хрестоносний похід, про який французький державний муж і мислитель Мірабо писав, що він „заливає світлом цілу Европу, загрожуючи тиранам..." Завдяки тому світлові від того часу повалено вже не одного тирана і не одну тиранію.

Не потребую додавати, що цей хрестоносний похід за свободу слова і преси продовжується невпинно і до сьогодні, бо все ще не перевелись тирани і тиранії, все ще не перевелись ті, що хочуть і поневолюють нації, почінаючи це поневолення від заборони вільного слова та вдержуючи його цією забороною. Не потребую додавати, що в цей хрестоносний похід світла і волі проти темноти і тиранії включилась 64 роки тому і наша „Свобода", що в тому поході вона відіграла важливу ролю та що в ньому вона й сьогодні займає далеко не останнє місце. Ця роля і це місце є відповідальністю кожночасної Редакції „Свободи" та кожночасного Головного Уряду її видавця, Українського Народного Союзу. Це є основні справи і тому вважаю за необхідне в цьому звіті розглянути під цим кутом деякі проблеми, що з ними зустрічається Редакція „Свободи" у своїй щоденній практичній роботі. Ці вияснення та Ваше становище до них є необхідні з різних мотивів та в багатьох відношеннях.

Свобода слова і преси

У цій благословенній країні свобода слова і преси є не пропаґандивною вивіскою, але найреальнішою і найповніше практикованою дійсністю. Свобода слова і преси є одною з підставових чотирьох свобід і вона ґарантована Конституцією. Як — по словам Франкліна — поневолення починається від заборони вільного слова і вільної преси, так незрівняна американська воля почалась і вдержується саме від ґарантованої свободи слова і преси. У цьому американська преса, до якої з гордістю зараховує себе і наша „Свобода", має історичні заслуги.

Я не потребую зупинятись над розумінням свободи слова і преси в Америці, бо це речі відомі. Для дальших вияснень згадую тільки, що американська свобода преси, ґарантована першим доповненням до Конституції, є — можна б сказати — майже не обмежена. В Америці немає того, що можна б назвати „пресовим законом", як це є в деяких европейських країнах і чого в поважній частині не знають ще читачі „Свободи", пишучи часто до неї свої „вияснення" чи „спростування" та домагаючись їхньої публікації „на підставі пресового закону". Те, що можна б вважати американським пресовим законом до деякої міри, це інтерпретації постанов федеральної і стейтових конституцій та, головно, практичні судові випадки. Єдині обмеження, які ставлять для преси леґіслятури та суди, мають служити таким цілям: охорона уряду та його поступувань (процесів), включно із судовими акціями, перед насильними змінами і припиненнями чи незаконно створюваною зневагою; охорона одиниць та їх доброго імени, бизнесової чи професійної репутації і права на приватність (райт оф прайвесі) та, вкінці, охорона публічної моралі і охорона публки перед обманом.

Щоб не було непорозумінь, треба додати: в Америці ніхто не має законного права заборонити чи хоч би тільки здержати публікацію будь-якої інформації, думки чи слова. Тим то свобода слова і преси тут справді необмежена. Але це в жадному разі не звільняє редакторів і видавців від відповідальности за те, що написане і надруковане. Значить, можна написати і надрукувати дослівно все, але, коли напишеться і надрукується щонебудь таке, що входить чи може входити до категорії названих вгорі цілком слушних обмежень, тоді можна притягнути до судової відповідальности тих, що це написали і надрукували, а доказавши їм судово вину, можна їх покарати та щойно після судово доказаної вини можна заборонити дальшу публікацію того, що вже було опубліковане та судово зараховане до згаданих обмежень.

Ці короткі і дуже загальні вияснення ґарантованого в цій країні права на свободу слова і преси необхідні для того, щоб на їх тлі з'ясувати працю та відповідальність Редакції „Свободи у відношенні до практичних проблем дня. Бо чим більша свобода преси, тим більша і відповідальність Редакції, відповідальність не перед поліцаєм і цензором, але перед суспільністю, якій редакція повинна служити. При цьому не можна ще не згадати, що в кожній суспільності, отже і в нашій, трапляються одиниці, які не тільки зловживають свободою преси, але які також з другого боку намагаються зловжити навіть тими найнеобхіднішими обмеженнями, зглядно постановами про обмеження преси — якщо про такі можна взагалі говорити — та використовують їх на те, щоб безпідставними судовими процесами і своєрідним шантажем обмежувати ту одну з найбільших вольностей, себто свободу преси і слова. Пригляньмося тим справам дещо ближче.

Свобода преси — це не сваволя преси

Повна свобода преси, яка існує в цій країні, ще далеко не означає сваволі преси. Один з великих американських щоденників має за мотто, що він друкує всі вістки, які надаються до друку. В цьому і криється вся відповідальність Редакції: друкувати те, що надасться до друку не під кутом встановлюваних „пресових законів", яких тут, Богу дякувати, немає. не під кутом цензора чи диктатора, як це діється в тоталітарних системах, але під кутом загально прийнятих засад моралі й етики, під кутом — можна б сказати — заповідей Божих і тих самих моральних принципів, що лягли в основу вільних, християнських суспільств. Необмежена тут свобода слова і преси ще далеко не означає, що в газеті „надасться до друку" заклик до насильного повалення обраного народом вільного уряду, що можна — скажімо — закликати до вбивства, грабунку і подібних злочинів та неморальних актів.

Це одна сторінка медалі. Друга сторінка — це ті, що погрозами безпідставних судових процесів намагаються шантажувати Редакцію, щоб вона не користала із свободи преси та не признавала того права іншим особам. Того роду люди є найбільшими ворогами свободи преси і тим самим також ворогами вільного суспільства. Бо як з одного боку свобода преси не означає сваволі преси, так з другого боку не можна сваволити охороною суспільства проти сваволі преси.

Усі ці справи самі собою зрозумілі і про них було б зайво згадувати, якби не те, що теж і в нашому суспільстві і у відношенні до „Свободи" трапляються, на жаль, одиниці згаданих двох категорій. При цьому інтересно, що обидві ці категорії замахів на свободу преси і слова звичайно сходяться в одних і тих самих особах. Це майже правило, що та сама особа, яка вимагає нічим, навіть моральними й етичними законами необмеженої свободи слова для себе, рівночасно вимагає для себе прав безпощадного цензора всього того, що їй самій не подобається. На жаль такі одиниці трапляються ще й у нас, але на щастя це вже таки справді тільки одиниці і їх щораз менше.

Свобода преси і „Свобода"

Не підкоритись і не допустити до одної і до другої скрайностей, однаково загрозливих для тієї благодаті, що називається свободою преси та з якої ми користаємо, це найбільша відповідальність Редакції. Як ставиться до всіх цих проблем та як їх розв'язує чи пробує розв'язувати Редакція „Свободи"? Відповідь на це треба попередити деякими принциповими ствердженнями.

1. Редакція „Свободи" визнає і респектує беззастережно існуючий в цій країні принцип свободи слова і преси. Їй бо на цьому принципі мусить насамперед залежати і вона готова його всіми своїми силами і засобами обстоювати, а в потребі за нього боротись.

2. З права на свободу преси і слова Редакція „Свободи" повними пригорщами користає до найдальше йдучих можливостей. Точно таке саме право вона признає за іншими.

Це є принципи нашої практики, яку ми виконуємо під кутом відповідальности нашої Редакції перед — у першу чергу — Українським Народним Союзом, як і перед українським та американським суспільством. Щоб не було непорозумінь, з'ясую ще раз те, що Редакція „Свободи" розуміє під поняттям своєї відповідальности. Це бо в жадному разі не є страх перед відповідальністю та подиктоване ним обмежування свободи слова. Навпаки, відповідальність Редакції — це в першу чергу відповідальність за те, щоб свободу слова зберегти і її до найдальших меж використовувати для добра суспільства. Наше поняття відповідальности Редакції найкраще вияснюють наведені на вступі цього звіту засади Франкліна.

Щоб не бути голословним, наведу деякі загальні приклади.

„Свобода" завжди була в аванґарді вільної преси, не тільки української, але й загально-американської. Все ж таки — як кажуть наші співгромадяни — „дер із олвейс рум фор імпрувмент", завжди є можливості поліпшень, бо в світі немає нічого досконалого і наші вольності, разом із загальним проґресом, повинні також розвиватись, поширюватись. Уже в одному із своїх попередніх звітів я підкреслював, що теперішня Редакція „Свободи" не тільки не думає зачинати „історії від себе", але навпаки, вона хоче і намагається нав'язувати та продовжувати всі добрі дотеперішні традиції „Свободи", бо вони великі, корисні і славні. Саме на цих традиціях ми базуємо нашу працю, але не сліпо, тільки під кутом загального проґресу та завжди нових потреб. Конкретно: я маю честь працювати в Редакції „Свободи" вже 12-ий рік. У цьому часі та при різних практичних нагодах я довідався, що з оправданих причин, що з уваги на гострі антаґонізми між деякими політичними і релігійними групами нашого суспільства були винесені постанови, щоб не друкувати деяких категорій вісток з деяких ділянок нашого суспільного життя. Це вже було в Редакції своєрідним звичаєм. Все ж таки, він суперечив тим принципам свободи слова і преси, які ми визнаємо і практикуємо, бо якщо колись могла бути оправдана причина на таке обмеження для добра організації і суспільства, то такі причини можуть бути тільки переходовими і їх постійно треба перевіряти. Бувають бо випадки, наприклад, війна, що в інтересі безпеки і оборони країни треба ставити деякі найконечніші обмеження для свободи преси і слова, але вони є тимчасові та їх скасування є, звичайно, першим кроком у повороті до нормальних обставин.

Саме в звітовому часі „Свобода" зробила великий крок у цьому напрямі. Я міг би навести ряд конкретних прикладів. Деякі категорії вісток з деяких ділянок нашого суспільного життя, які раніше на підставі нез'ясованих ближче рішень належали до тих, що „не надаються до друку", тепер знову появились у „Свободі". У цьому ж звітовому часі в помітній для кожного формі і мірі поважно поширено право на свободу слова і думки для читачів газети, друкуючи їхні голоси, часто суперечні, на різні актуальні теми. Засада і твердження Франкліна, що „без свободи думки не може бути громадської мудрости" та що „громадської свободи не може бути без свободи слова" — не є для „Свободи" пустою фразою, але провідним мотивом у її праці. Є наявні докази на те, що така практика Редакції виходить тільки на користь нашій інституції і нашій суспільності.

(Далі буде)

Іван Скочиляс

ОСНОВНИК УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ У ПЛАСТОВИХ ТАБОРАХ

Це справді небувала пластова ватра. Це перша ватра на американській землі, біля якої засів Основник Українського Пласту разом із сеньйорами, які пластували і палили ватри у Карпатах, з молодшими, що палили ватри, перенесені з рідної землі у підніжжах Альп, і врешті наймолодше покоління, яке зростає вже в Америці і, перейнявши пластовий вогонь, розпалює ватри на вільній землі Вашингтона, бо у землях їх предків панує наїздник. Тиша вечора та врочистість хвилини злилися в одно зворушливе і таємниче, що проймало душу. Командант цієї стрічі пл. сен. Олег Микитей з куреня ім. Пилипа Орлика (дивний, а може і символічний збіг обставин) вручає Дротові смолоскип та просить підпалити ватру. Зі смолоскипами в руках оточують вибрані пластуни Дрота та разом підпалюють ватру. Мимоволі лине думка у минуле, а може ці малі Орликівці і дух цього великого гетьмана запалять велику ватру любови у молоді до країни славних їхніх предків і буде знов вона вільною, як колись... Господарем ватри, що її пластовий історик запише під датою 13 липня 1957, і яку запалив як першу в Америці Основник Пласту — був табор юначок під командою пл. сен. Нусі Мриц. Ясно палала ватра, командантка виголосила добре обдуману настроєву промову, що нею привітала Дрота та започаткувала поважний настрій при ватрі. Табор підобрав собі назву „Євшан Зілля" — тому після деклямації знаного вірша поета Миколи Вороного, юначки у „мандрівці по рідному краєві" відповідно уложеними піснями та деклямаціями дуже гарно зілюстрували нашу батьківщину. Цілість ватри викликала приємні почуття та була немов справжнім євшаном - зіллям, що пригадав нам подих рідної землі. Глибоко карбуються в душі слова Дрота про Пласт.

Неділя. Погідна днина, золотом сонця залиті верхів'я та долини. У таборі святковий настрій. Новацтво немов метелики довкруги Дрота, а наші пластові фотографи крутять фільми, цокають апаратами. Навколо не тільки розсміяна дітвора, але й батьки, що приїхали у відвідини, радіють. Немов у калейдоскопі міняються картини. Серед зелені уставлений престіл, в чотирокутнику в молитовному настрої зібране пластунство, батьки, гості, а о. Скринковський зі Стемфорду приносить Безкровну Жертву. Гарно співають юначки. Після Богослуження голова Пластприяту з Гартфорду п. Тадей Солук та голова Пластприяту з Ню Гейвену п. Голубович вітають д-ра О. Тисовського, висказуючи признання за виховну працю, яку переводить Пласт. Після цього відбулися оглядини Оселі. В долині господарювали колись бобри. Є ще будована ними тама, їхні хати на палях, тут і там постинані дерева. Так, це таки справжня Бобрівка, повна чару і принад для нашого новацтва та для пластових гор юнацтва.

Алярмують нас телефони з Іст Четгему. Там ждуть на нас. Пластунство та батьки, що приїхали у відвідини, хочуть привітати Основника Пласту. Гостинні „бобрівчани" не радо нас пускають з табору. Навколо авта зібралися всі таборовики. Лунають пластові пісні, помахи рук і китиці польових квітів для Дрота. Бобрівчани своїм автом відвозять Дорогого Гостя. Іде, так би мовити, генералітія табору аж до Четгему. І знову круті гірські дороги почерез прекрасні долини гір. Після двогодинної їзди доїжджаємо до табору. При в'їзді на лісову доріжку вітає Дрота пл. сен. Андронік Копистянський, член КПС та крайовий голова сеньйорату. Побіч адміністратора оселі п. Негович Андрій, а від управи оселі п. Вол. Сушків. Поволі під'їжджаємо під гору. Чути свисток стійкового, що нас запримітив. Там, де починається пластова посілість, велика брама і напис „Вітай Дроте". Назустріч виходить командант табору пл. сен. Юліян Гной з Червоної Калини. По пластовому вітає Дрота і звітує йому, передаючи табір до його наказів. При брамі почесна чота з пластовими палицями. Від брами лісовою доріжкою ген аж до головного будинку „в шпалір" уставлені таборовики. Переходить вздовж шпаліру Дрот, а виструнчені таборовики на струнко його вітають. І знову фільмові та фотографічні апарати в русі. Врешті дефілядою та загальною збіркою і промовою Дрота до молоді закінчується офіційна частина. Годі в короткім репортажі віддати всі моменти, всі переживання молоді і старших. Коротко лиш скажемо, що гідно і достойно вітали присутні того, що 45 років тому не тільки сам став на службу пластовій ідеї, але спрямував нашу молодь на шлях до Добра і Краси на щастя Народу. Чотири повні дні гостив табор у себе Дрота, показуючи йому всі таборові будні, зайняття, нормальне таборове життя, ватри і вогники. Оглядаємо цей великий табор, його технічне вивінування, розташування, простір, все це власне, пластове, а надівсе приглядається Дрот пильно жвавій і веселій молоді.

З напруженим зацікавленням слухає юнацтво гутірку Дрота про постання Пласту. Від Основника довідуються пластуни про причини, про психологічні моменти, про підложжя та середовище, серед якого творився і зростав Пласт. Вечором при вогнику розповідає Дрот новацтву в цікавий і оригінальний спосіб свою автобіографію і ті психологічні моменти, на яких розвинулась ідея Пласту.

Скоро і приємно минає час у таборі. У вільних хвилинах симпатично переводимо час з капеляном табору о. Степаном Шавелом, що, приїхавши в гості з Канади, „застряг" у таборі. За короткий час настільки ми вже „зпластували" о. капеляна, що він вже не тільки формально, але з душею пристав у наш пластовий дружній гурт. Він любить молодь та цікавиться пластовим вихованням.

На закінчення перебування Дрота в таборі виховні булави таборів та командний склад мали спільну вечеру. Витворився дуже милий настрій, безпосередній, родинний. Коротка промова підписаного про значення та вплив відвідин Дрота, щире прощальне слово команданта таборів пл. сен. Гноя, пластові і стрілецькі пісні молоді входили в програму того пластового вечора. Промова Дрота до молоді, зворушеного таким щирим прийняттям у пластовій родині, робить помітне враження. У пропам'ятну таборову хроніку Дрот вписує слова: „У віддаленні тисяч миль від Відня в Австрії, відки пощастило мені сюди прилетіти, розмірно короткі хвилини перебування в Ваших, Друзі, таборах — залишають у мене прегарні спомини, а зустріч з усіма Вами, пластунами, переконує мене, що в 45-ліття свого існування Пласт є на добрій дорозі справжнього розвитку і, дасть Бог, у слушний час у цвітучому стані перекине свої парості на звільнений від чужого панування Рідний Край".

Ранком 18 липня спільна молитва з таборовиками, щире прощання, почесна чота відпроваджує авто аж на край оселі і ми вже в дорозі до Боффало.

На станції у Боффало вітає Дрота наш верховний Пластун Сірий Лев. Є з ним і кошова станиці д-р Б. Салабан, від місцевого Пластприяту п. Ірена Дорощак, а від станиці пл. сен. Пашківський. Залишаю Дрота у гостинному домі панства Ставничих, а сам, перемінившися з цивіля знову у пластуна, їду на Новий Сокіл. Це власна пластова посілість, перша в Америці, де щороку відбуваються табори для пластової молоді Боффало, Рачестер, Клівленду і Сиракюз. Це табор, в якому менше технічних вдосконалень, але стиль життя і таборування немов на справжньому „Соколі" в Карпатах. Ще перед трьома роками був я в тому таборі, тому цікавість непокоїть мене. Пригадується та сама пісня, що так часто співали таборовики немов на справжньому „Соколі":

Таборе наш, Соколе наш,
Гей, як у тебе тут мило.
Якби не збірка, не наказ,
Життя плило б нам тут мило.

Ось вже і Новий Сокіл. Вечоріє, тому найбільший рух біля кухні. Мене оточує цікава дітвора, пригадують наше спільне таборування з-перед трьох літ. Не пізнаю дітей, крім одного Палюся — бо всі вони вже повиростали, з новаків стали юнаками. А тут кругом батьки, що приїхали у відвідини, багато знайомих, приятелів. Всі питають, де Дрот, чи вже приїхав до них. Оглядаю зміни на Н. „Соколі". Є нові будинки, водотяги, душі для вмивання, докуплено сусідню поляну, поширено табір. Збільшилось і число таборовиків до 183. У таборі повно руху і пластового життя. Іде інтенсивна підготовка до ватри, що буде в суботу. Тоді ж прийняття Дрота, а в неділю раненько знову небувала подія має бути. Юначки одержать посвячений прапор з рук Основника Пласту. Тому всюди метушня, і праця, щоб якнайкраще відбути всі ці пластові врочистості. З жалем прощаюсь з таборовиками та вертаюся до Боффало, щоб полагодити ще деякі справи. Оглядаюсь ще з дороги, і думка лине до колишнього пластового „Сокола" у рідних Карпатах.

Кінець

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Школа Українознавства.

Школа Українознавства в Ню Йорку закінчила цього року 8-й рік свого існування. Основана проф. д-ром К. Кисілевським, продовжує своє існування дотепер під управою д-ра М. Рабія. Школа має сім відділів у Ню Йорку і п'ять відділів у своїй філії у Вруклині. Разом вчиться в школі поверх двісті дітей у віці від 7—17 літ. На жаль нюйоркський відділ не має відповідного приміщення. 7 нюйоркських відділів містяться в будинку Кредитового Т-ва „Самопоміч" у двох невеликих кімнатах, в яких навчається на переміну коло 130 дітей. Бруклинська філія має відповідне безплатне приміщення з відповідною обстановкою в залі під церквою св. Духа. Являється пекуча потреба відповідного приміщення для Школи Українознавства в Ню Йорку, якщо вона має далі розвиватися і сповнити своє завдання.

У школі (в обох відділах) навчає 10 кваліфікованих учительських сил і два матехити, які працюють по кілька годин (4—10) тижнево. Школа має до своєї розпорядимости шкільну бібліотеку (742 числа) і кабінет шкільних мап та образів і таблиць (52) до поглядового навчання.

У цьому, 1956/1957 шкільному році Школа Українознавства відбула новий з черги кінцевий іспит (матуру). До іспиту зголосилося 18 кандидатів, але зложило іспит лиш 16, бо кандидати не явилися до іспиту з причини хвороби. Іспит відбувся 29 червня під проводом голови Шкільної Ради проф. д-ра В. Калини і заступника голови Ш. Р. проф. д-ра Е. Жарського. Екзамінаторами були: до української мови і літератури д-р М. Рабій, до історії д-р В. Вишиваний, до географії (з господарством) і природи: проф. Л. Кузьма, до культури і мистецтва: д-р В. Січинський.

Кінцевий іспит (матуру) склали такі кандидати: з визначним успіхом: Г. Гаюк, О. Макаревич; з дуже добрим успіхом: З. Барагура, З. Вишизана, О. Гордіюк, А. Попович, О. Смулка, Л. Стасюк, І. Чорнодольська, Є. Шуган і Р. Шуган. З добрим успіхом: Ю. Коваль, М. Копач, М. Копчинський і З. Лебідь; з достатнім успіхом: Р. Еливі. К. Р.

Гартфорд, Конн.

Закінчення шкільного року.

16 червня ц. р. Українська Парохіяльна Школа св. Михаїла закінчила шкільний рік.

Попереднього дня вся молодь у шкільному віці відбула св. Сповідь, а в суботу рано вислухала Служби Божої і прийняла св. Причастя. Опісля всі перейшли до церковної залі на спільне снідання. Отець Петро Федорчук провів молитву, а о. дек. Степан Валандюк сказав кілька слів, нав'язаних до закінчення шкільного року, в яких підчеркнув важкість релігійного виховання у школах. Нашим завданням, — говорив о. парох, — є вдержати українську школу, де наші діти могли б навчитися рідної мови і набирати знання про Україну, її історію, літературу і всі культурні надбання, зберігаючи любов до своєї Ватьківщини і рідної церкви і стати її майбутніми апостолами. Дітям пригадав о. дек. що їхні вакації відносяться до школи, науки і інших зайнять, але ніколи до того, що Боже, а саме молитви і вислухання Служби Божої.

Пан В. Саляк, голова Батьківського Кружка, подякував всечеснішим отцям і учителям за їхню жертвенну працю, а трос найменших дітей передали квіти для пані С. Балко, управительки школи та два подарунки для всеч. отців. Тоді діти заспівали своїм учителям „Многая літа". З нагоди закінчення шкільного року всі уставилися до спільної знимки, а після того діти одержали свідоцтва і, повні втіхи, розійшлися додому.

Коли об'єктивно вриглядатися до цієї школи і порівняти її з інш. школами українознавства в ЗДА, та беручи під увагу невелику громаду українців в Гартфорді, то це одна з краще зорганізованих наших шкіл. Вона числить 109 учнів у віці від 6 до 14 років і ділиться на 8 кляс. Існує вона при українській кат. церкві, і до неї ходить і частина православних дітей на науку української мови. Навчання відбувається вечорами, два рази в тиждень для кожної кляси і в суботу до полудня. Раз у тижні діти мають одну годину релігії і 4—5 год. українознавства. Число учнів зростає з року на рік, і парохія плянує придбати більший дім, який відповідав би вимогам школи.

Українське громадянство повинно допомогти матеріяльно якнайскорше здійснити ці пляни. Треба ствердити, що школа дуже добре розвивається і кожного року уряджує гарно підготоване Свято Матері; св. Миколаївський Вечір та бере участь в усіх національних святах. Діти в нижчих клясах вже вміють добре читати і писати, в тому числі і деякі тут роджені, а в старших клясах вчаться граматики; української літератури та історії. Очевидно, це велика заслуга добрих учительських сил, а саме пані С. Балко, пані К. Теслі, пані В. Теслюк, пані Е. Сивенької, пана Р. Романишина і пана І. Кукіля, які своєю жертвенною працею і добрим педагогічним підходом поставили наші школу на високий рівень навчання.

Нехай цю скромну згадку про нашу школу учителі приймуть як вияв вдячности батьків і цілої української громади в Гартфорді за важку виховну працю над молоддю.

Виступ УМІ

15 червня ц. р. в залі укр. кат. церкви св. Михаїла відбувся вперше в Гартфорді попис учнів фортепіяну Відділу Українського Музичного Інституту під керівництвом пана Юрія Цибрівського.

Проф. Ю. Цибрівського представив присутнім п. О. Пришляк. Опісля виступали учні: Р. Гарасимів, Я. Саляк, А. Пришляк, О. Любинський, Х. Балко, Н. Кравець, Д. Гадзевич, і І. Захарасевич. Всі учні виконували твори українських і чужих композиторів і показали, що їхня праця і труд п. Цибрівського увінчалися успіхом.

Пан Цибрівський сказав кілька слів про Укр. Муз. Інститут, та подякував всім гостям за присутність. На закінчення пані Ст. Балко роздала учням відзнаки УМІ.

На жаль, не знати чим можна оправдати цілковите незацікавлення ширшого громадянства цим першим виступом нашої молоді. Віримо, що в майбутньому фреквенція покращає.

Український Музичний Інститут тут в Америці має своє велике завдання виховати наших молодих мистців, які могли б ширити українську музичну творчість у вільному світі. Треба, щоб більше нашої молоді гуртувалося навколо цього зорганізованого українського музичного центру, а ширше громадянство давало кращу моральну піддержку. О. П.

● Командант військ НАТО в Европі генерал Лоріс Норстед прибув до Вашингтону, де зізнавав на Бюджетовій Комісії в Палаті Репрезентантів, а після того конферував в Білому Домі з президентом Айзенгавером.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВІЛКС БЕРІ, ПА. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 223 повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 4-го серпня в параф. залі, зараз по Сл. Божій. — Управа.

Як Хрущов...

(Закінчення зі сторони 2-ої)

рівнянні з урожаєм минулого року.

„Щоб наздогнати Америку, — сказав Нікіта Хрущов на нараді працівників сільського господарства, — ми повинні збирати з 100 гектарів управної землі: м'яса — 67 центнерів у живій вазі і молока 141 центнер. Чи можемо ми взяти цей бар'єр? На мою думку, можемо і візьмемо його, та ще й далі зробимо крок." Полтавські колгоспники „урочисто взяли на себе завдання" виробити на 100 гектарах уже в 1958 році м'яса в живій вазі 88.1 центнера (в 1960 р. — 150 центнерів) і молока — 332 центнери (381 цент. — в 1960 році). Виходило б, що вже в наступному році СССР має наздогнати З'єдинені Держави, а в 1960 році залишить їх далеко позаду.

Однак, у совєтській для внутрішнього вжитку пропаґанді замовчується один істотний момент, а саме, що сільське господарство ЗДА вже давно не тільки досягнуло рівня, який забезпечує повне задоволення потреб населення на молоко, масло та м'ясо, але й має клопіт з лишками цих продуктів; в обличчі постійної перепродукції американський уряд мусить навіть платити фармерам за... незасіяні акри. Отже, які можуть бути з Америкою перегони?

Американець їсть те, що хоче і досхочу. Підсовєтський пересічний громадянин на 40-му році жовтневої революції живиться переважно хлібом і картоплею, а масло і свинина дістається йому врядигоди. Отже, наздоганяти Америку в продукції молока і м'яса мало б, простими словами кажучи, означати — досягти такого стану, щоб підсовєтські люди, сідаючи до столу, наїдались. Хрущов твердить, що в 1958 році СССР вже дожене Америку. Але для чого тоді аж до 1960 року мають колгоспники її „випереджати"?

Ось тут і криється фальш хрущовського гасла. З кризи, в якій опинилось совєтське сільське господарство, плянує Хрущов витягнути його аж у 1960 році. Чи пощастить це йому? Після недавнього розгрому в Кремлі групи Молотов - Маленков - Каґанович, перший партійний секретар виставляв, як один з найбільших гріхів цих людей супроти компартії те, що вони, мовляв, не вірять у можливість наздогнати Америку в продукції молока і м'яса за такий короткий час. Треба думати, що і Молотов і Маленков мали інформації про можливості й стан совєтського сільського господарства не гірші від тих, які має Хрущов.

Як би там не було, чи заборонить хто Хрущову або його наступникам у 1958-му чи навіть у 1960 році запевняти совєтське населення, що СССР вже наздогнав і випередив Америку? В. С-ко

Українські книжки для Публічної Бібліотеки в Шикаго

Шикаґовський Деканат Української Православної Церкви в ЗДА подарував два примірники першого тому трилогії проф. Власовського: „Нарис історії Української Православної Церкви" англійською мовою до Публічної Бібліотеки міста Шикаґо.

Присутні під час передання книжок були: митрофорний прот. Федір Білецький — парох Катедрального Собору Св. Володимира, прот. Микола Литваківський, — парох Св. Софії, о. Павло Дармоць — парох Св. Михаїла в Гемонд, Індіяна, о. Орест Кулик, — парох Св. Петра й Павла, пані П. Виґінна, одягнена в українському строю та п. Андронік Тишкевич. Пані Ґертруд Ґшайдел завідувачка бібліотеки прийняла подарунок.

Крім цього подаровано було й пару примірників книжечки о. Миколая Федоровича, також англійською мовою „Великий Князь Св. Володимир та його праця".

Ветерани ґвардії СС Гітлера відбули масове зібрання

Карльсбурґ. — В останню неділю 28-го ц. м. у цьому невеликому західньо-німецькому місті відбулось перше в післявоєнному часі масове зібрання ветеранів т. зв. елітарної ґвардії формацій СС. Їх залишилось між живими коло 300,000 осіб, однак на те зібрання прибуло всього кругло 5,000. Пояснюють це завзятою кампанією, що її розвела проти тих зборів соціял-демократична преса, погрожуючи контр-демонстрацією робітників на випадок, коли б колишні СС-и заманіфестували в будь-який спосіб свої політичні симпатії. Ото ж більшість воліла — коментують закордонні кореспонденти, — зовсім не наражатись на втягнення у політичний клопіт, а ті, що відбували зібрання, трималися здалеку політичної дискусії. Збори скликала і фірмувала їхня харитативно-допомогова організація, яка за головну ціль має дбати за добування з в'язниць колишніх „воєнних злочинців", переводити реабілітацію своїх членів та робити розшуки за тими, які безслідно зникли. Самі СС-и називають 40,000 таких, яких доля до цього часу не відома. Головним промовцем на тих зборах був колишній генерал СС Курт Маєр. Не заявляючи ані поручаючи будь-яких поглядів, він усе ж закликав своїх побратимів — взяти активну участь у виборах 15 вересня ц. р. Зібрання вислало петицію до італійського президента Джованні Ґронкі у справі звільнення майора СС Вальтера Редера, засудженого за переслідування італійських партизанів на досмертну в'язницю.

● Канадійський прем'єр-міністер Джан Діфенбейкер братиме участь в конвокації Дартутського каледжу в Гановері, Ню Гемшир, яка відбудеться в днях 5—7 вересня цього року. Це буде перша візита цього канадійського прем'єра до ЗДА. На конвокації будуть присутні представники Англії, ЗДА і Канади, які обговорюватимуть проблему англійсько - канадійської громади.

Болгарія намагається поправити взаємини з ЗДА

Софія. — Комуно-болгарський прем'єр Антін Югов заявив у розмові з представником „Ассошіейтед Пресс", що „відновлення нормальних дипломатичних взаємин було б із користю для обох країн та допомогло б змаганням щодо світового миру і мирного співіснування між країнами, без уваги на їх соціяльний устрій". Американсько-болгарські взаємини зірвано сім років тому, коли Болгарія зажадала відкликання американського амбасадора Доналда Р. Гіта, закинувши йому „співучасть у тітоїстській змові". З черги уряд ЗДА закинув болгарському урядові, що він унеможливлює працю американського дипломатичного представництва в Софії внаслідку виарештовування, переслідування та навіть вбивання службовців того представництва болгарських громадян. Комуно-болгарський прем'єр не відкликав теперкиненої тоді образи під адресою американського репрезентанта і признав арештування болгар, колишніх службовиків в американській амбасаді. Але він твердив, що „тільки" найвище 250 болгар сидить в кацеті. У Белграді твердять, що у болгарських кацетах перебуває найменше 2,500 в'язнів.

Польські робітники і селяни уникають членства в комуністичній партії

Варшава. — Комуністична партія Польщі, що має офіційно назву „об'єднаної робітничої партії", втрачає щораз більше свій робітничий характер. Згідно із теперішнім станом, ця партія складається здебільша з державних і комунальних урядовців. Робітництво у своїй більшості не має бажання належати до партії. В 1948 році, після об'єднання комуністичної і соціялістичної партій в „об'єднану робітничу партію", ця партія нараховувала 60.5 процент робітників. З кінцем 1956 р. скількість робітників у цій „об'єднаній робітничій партії" впала до 44.6 процент і в 1957 році скількість робітників у партії далі постійно зменшується. В той же час скількість державних і комунальних урядовців у партії зросла з 20.3 процент (в 1948 р.) до 39.5 процент (в 1956 році). Тримається оподалік від партії теж і польське селянство: в 1948 році 16.9 процент членів рекрутувалося із селянства і в 1956 році вже тільки 12.8 процент. Під сучасну пору польська „об'єднана робітнича партія" нараховує 1,343,000 членів — на папері.

Американці питимуть більше німецького вина

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що Західня Німеччина старається про те, щоб можна було привозити до ЗДА більше вина, як це було в минулому році, коли вона зайняла четверте місце в імпорті вина до цієї країни, стоячи поза Францією й Італією. Німецькі експортери вин вірять, що в цьому 1957 році вони займуть третє місце між імпортерами вин до ЗДА. Головну надію покладають німці на свої білі столові вина, в яких вони сміло можуть конкурувати з Францією та з Італією. Німці думають також про збільшення імпорту кращих ґатунків вин. Коли німецький канцлер Конрад Аденауер був на відвідинах в ЗДА, то він для реклями німецьких вин привіз в подарунку президентові Айзенгаверові кілька пляшок вина марки „Бернакастелер Доктор". Про цей дарунок писала в 1953 році американська преса, і після того збільшився імпорт до ЗДА німецьких мозельських вин.

Економіст Мінс проєктує спосіб на припинення інфляції

Вашингтон. — Один із провідних економістів цієї країни Гарднер С. Мінс вислав довгого листа до члена сен. протитрестової підкомісії републіканського сенатора з Висконсину Александра Вайлі, в якому подає спосіб на припинення інфляції в цій країні. На думку цього економіста теперішня американська інфляція не є „монетарною" інфляцією, коли є забагато грошей в порівнянні з випродукованими товарами і робітними руками, які є до диспозиції. Теперішній ріст цін не виникає внаслідок відносин на ринку, тільки внаслідок того, що підприємці і продавці збільшують ціни на свою власну руку. Мінс домагається, щоб президент Айзенгавер скликав спільну конференцію підприємців і представників світу праці та домігся від них того, щоб впродовж одного року не збільшували цін на товари і заробітних платень. Коли б урядові вдалося добитися порозуміння між світом праці і підприємцями, тоді існували б „добровільно контрольовані ціни", але вони не обезцінювали б валюти, і доляр затримав би свою вартість.

ВСЯЧИНА

КАЗКОВІ ПОМІЧНИКИ

Останнім часом у пресі все частіше з'являються матеріяли про молоду науку — кібернетику.

Термін „кібернетика" походить від грецького слова „кібернос" — керманич. Створені людиною електро-лічильні машини керують виробничими процесами, заміняють увагу і пам'ять людини, наслідують діяльність нашої нервової системи. Теорія цих приладів, яка встановляє загальні закономірності процесу управління, і зветься кібернетикою. Вона вже досягла нечуваних, просто фантастичних успіхів. Електронна машина робить десятки тисяч обчислень на секунду. Ці чудові машини дають розрахунки для гребель гідростанцій, складають розпис руху поїздів, реґулюють вуличний рух...

На клівлендському заводі Форда виготовляють бльоки шестициліндрових автомобільних моторів. Кожен бльок обробляють 42 складних аґреґатних верстати, які заміняють сотні звичайних верстатів. Автоматична лінія простяглася більш як на півкілометра. За день з конвейєра сходить 4,600 бльоків.

Скільки ж тут робітників, інженерів, техніків, службовців? Виявляється, що штат цього великого заводу складається з одного інженера й окнісі прибиральниці. За всіх тут працює елекронна машина!

Електронні машини вміють не лише працювати. Недавно один з найсильніших шахістів світуРешевський зіграв партію з новою американською машиною. Гра закінчилася внічию

В 1954 році вперше було продемонстровано, як машина виконує роботу перекладача. Краща на той час обчислювальна машина „ІБМ—701" провела з американськими журналістами „прес-конференцію". Присутні вибирали російські фрази, дотримуючись обмеженого словника в 250 слев, яким володіла машина. Машиністка — дівчина, яка не знала жадного російського слова, — механічно вистукувала по клявішах перфоратора, який вибивав на спеціяльних паперових карточках отвори, аналогічні кожній літері. Це робило російський алфавіт „зрозумілим" для фотоелектричного ока машини. Картку вкладали в машину, а через 6—7 секунд — просто блискавично! — машина викидала її з надрукованим на ній же перекладом заданої фрази на англійську мову.

Тепер уже є машини, які перекладають з двадцяти мов, звичайно, поки що в обсязі обмеженого словника.

Англійська обчислювальна машина „Тридак" може провести випробування ще не збудованих, а тільки запроєктованих літаків. Якщо дано всі характеристики майбутнього літака, „Тридак" покаже його політ у трьох вимірах простору.

Недавно на виставці в Ню Йорку демонструвалася кухня з програмним управлінням. До керуючої машини вводиться рецептура і технологія виготовлення якогонебудь кондиторського виробу. Машина відміряє з бункерів усі необхідні складові частини, змішує їх в належному порядку, пече і сиґналом сповіщає про готовність кекса чи торта. Тепер на автоматичне управління в Америці переводиться велика кондитерська фабрика.

Б. Василько.

Посмертні Згадки

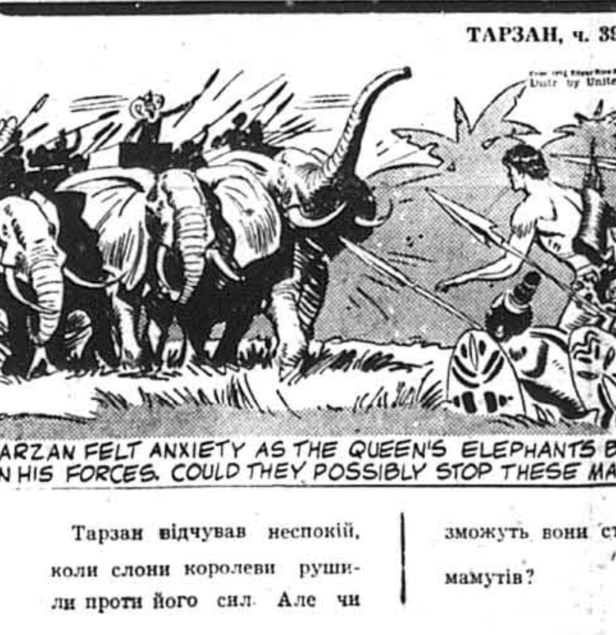
ЙОСИФ МУЛЯРЧУК, довголітній член Б-ва св. Володимира, Відд. 130 УНСоюзу в Ню Йорку, по затяжній недузі, помер 26 липня 1957 р. в Лос Анджелес, Каліфорнія на 70 році життя. Полишив в смутку дружину і дві дочки. Померлий походив із с. Скала, повіт Борщів, Галичина. Перебуваючи в Ню Йорку був дуже діяльним членом нашого Б-ва, а якийсь час був навіть його предсідником, через що не мало причинився до його піднесення. Похорон відбувся в понеділок в Лос Анджелес, Каліф., при чім всі члени нашого Б-ва цією дорогою складають свій глибокий жаль з причини смерти Покійного. — В. Й. П.!

Гр. Лучанко, секр.

АННА ОЛЕЩУК, довголітня членка Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 216 УНСоюзу в Вест Пулман, Ілл., померла 1-го липня 1957 р. по довгій недузі. Покійна за молодших літ була активною членкою. До УНСоюзу Відд. 243, вступила в 1918 р., а в 1919 р. зорганізувала Відділ 216, до котрого належала до останньої хвилі. Покійна походила зі села Холоїв, повіт Радехів, Зах. Україна. Полишила синів Івана і Михайла, дочку Стефанію, 5 внуків і 2 правнуків. Похорон відбувся 5 липня 1957 з церкви св. Михаїла на цвинтар Holy Sepulchry. — В. Їй П.!

А. Сосновська, секр.

ТАРЗАН, ч. 3907. Команда в останній секунді.

Тарзан відчував неспокій, коли слони королеви рушили проти його сил. Але чи зможуть вони стримати цих мамутів?

— Тримайтеся твердо! — сказав, заспокоюючи людей. — Зараз почнеться...

— Ось воно! — гукнула мавполюдина, коли ворожі громи зблизилися... — Відступайте!